

**Petit llibre roig
del/la
jove independentista**

Índex

0. Pròleg

1. Temes de debat

- Què són els Països Catalans
- La lluita independentista
- L'independentisme contemporani
- Els Països Catalans que volem
- Solidaritat i emmirallaments
- Jove, droga, lleure i «seguretat ciutadana»
- Jove i sexualitat
- Alguns conceptes bàsics

2. Guia pràctica del/la jove independentista

- Seguretat i responsabilitat
- La propaganda política i les mobilitzacions
- Què fer davant d'una detenció

Apèndix 1

- Com podem aparèixer a l'espai comunicatiu de l'adversari (alguns consells)

Apèndix 2

- Informàtica i seguretat

Apèndix 3

- Diferents tipus d'intervenció mediàtica i programació concreta en la qual intervenir

Pròleg

Fa setze anys, en unes circumstàncies polítiques força diferents, apareixia *el Petit Llibre Roig del jove independentista*. Malgrat els canvis sociopolítics que hi ha hagut, hem cregut que calia reeditar-lo, perquè part dels seus continguts continuen sent plenament vàlids i útils. Aquesta nova edició ha pres com a base el text original, encara que s'hi ha fet retocs, se n'han ampliat capítols i se n'han afegit de nous.

El destinatari d'aquest llibret és el/la jove independentista que està integrat/ada en qualsevol de les organitzacions, casals, etc. que formen el nostre moviment d'alliberament nacional. Aquest llibret pretén ser una primera eina que ajudi a la seva formació, però, evidentment, aquesta formació no s'ha d'aturar en la lectura d'aquesta obra, sinó que ha de continuar amb la lectura d'obres de més gruix o la visió de pel·lícules o documentals, així com amb la mateixa pràctica política. Només aquesta formació continuada farà que militar en l'Esquerra Independentista quan es tenen 20 o 24 anys deixi de ser en molts casos una mena de ritu de pas per integrar-se posteriorment en la vida adulta assumint les coordenades ideològiques del sistema econòmic i social dominant.

Només una persona militant formada pot resistir amb certes garanties la força abassegadora de la ideologia dominant, la qual, mal que ens pesi, ens acaba influïnt a tots i totes. La formació és l'únic anticòs de què disposem per combatre totes les mistificacions i els paranys que aquesta ideologia dominant escampa i introdueix en els nostres cervells.

No cal dir que aquest petit llibre està redactat des d'un determinat punt de vista i, en conseqüència, molts aspectes són discutibles. No hi hem volgut defugir problemàtiques molt actuals que podrien condicionar el futur desenvolupament del moviment independentista, com ara la circulació de la droga en alguns àmbits de l'independentisme o els efectes de l'actuació d'ETA als Països Catalans. Sabem que alguns sectors de l'Esquerra Independentista no estaran d'acord amb algunes de les consideracions que s'hi fan, però ens agradaria que la discussió sobre aquests temes es fes d'una manera tranquil·la i sense prejudicis, evitant desqualificar el que s'hi diu sense aportar-hi cap argument.

Pel que fa a l'estructura, el llibret segueix la de l'edició original i es divideix en una part de contingut més aviat teòric i en una altra de pràctica. Sabem que s'hi podien haver tractat més temes, però hem triat els que hem considerat més útils per al públic a qui ens dirigim.

Temes de Debat

Què són els Països Catalans? (Geografia i història)

Tot i no tenir unes fronteres exactament delimitades, el territori dels Països Catalans constitueix una unitat geogràfica prou singular i coherent. D'una banda, ocupen l'extrem occidental de la mar Mediterrània; d'altra banda, pel fet d'estar la zona continental arrecerada de la influència atlàntica per conjunts muntanyosos (Pirineus, Altiplà Castellà), mantenen molt accentuadament el seu caràcter mediterrani

Els Països Catalans continentals ocupen, doncs, una part considerable de la façana mediterrània de la Península Ibèrica, amb l'interior de la qual tenen vies geogràfiques de comunicació poc fàcils (cap dels rius importants que neixen fora dels Països Catalans - Ebre, Xúquer- no són navegables al llarg del seu curs). En canvi, les comunicacions són bones al llarg del litoral (per mar i per terra), i dels Pirineus a la mar.

Cal, doncs, rebutjar com un error molt greu les afirmacions que parlen de l'Ebre com d'una frontera, o aquelles altres que situen una barrera geogràfica entre Catalunya Nord i els Països Catalans del Sud a l'Albera, ja que aquests serrats no són més que petites muntanyes. Ni l'Ebre ni l'Albera no constitueixen altra cosa que separacions intercomarcals entre comarques veïnes i molt semblants, el Baix Ebre i el Maestrat, i el Rosselló i l'Empordà.

El territori dels Països Catalans és, doncs, una àrea geogràfica amb una coherència interna que s'ha anat manifestant a través de la història dins els límits coneguts (de Salses a Guardamar i de Fraga a Maó).

* * *

La zona continental aconsegueix una elevada uniformitat cultural amb l'anomenada civilització ibèrica que arribà a arrelar profundament (molts dels noms dels pobles ibèrics han perdurat com a noms de comtats medievals i de comarques actuals; d'altra banda, les Illes Balears i les Illes Pitiüses reben una forta influència púnica).

És amb la romanització i la cristianització que els Països Catalans en el seu conjunt troben una primera uniformització, així com també augmenten la seva intercomunicació alhora que es mantenen allunyats de les decisions polítiques gestades als centres de decisió romans, visigòtics i francs (Roma, Tolosa, Toledo, Aquisgrà...).

La formació dels Països Catalans com a nació es produeix des del segle VIII al segle XIII, al si d'una societat cristiana que independitzant-se del poder franc va avançant, guanyant territori als regnes musulmans. Es tracta d'una societat medieval, amb unes característiques molt determinades. És sobretot una societat de frontera, a l'extrem de l'Europa cristiana, amb fortes influències de les civilitzacions del Nord d'Àfrica i de l'Orient Mitjà.

La formació de la nació catalana té lloc en dues etapes: la Catalunya Vella i la Catalunya Nova. La Catalunya Vella constitueix el bressol nacional pel fet de mantenir-se la frontera amb els regnes musulmans establitzada durant 200 anys (del 950 al 1150, aproximadament), en una línia que segueix el sud del riu Llobregat i la zona de la vall del Segre, pel sud del pre-Pirineu. Durant aquest temps es formen moltes de les característiques nacionals, com la llengua (molt pròxima a la llengua occitana), i els diferents territoris s'uneixen al voltant dels comtes de Barcelona. L'estructura agrària de pagesos lliures armats, entra, a partir de 1050, en un procés creixent de feudalització per l'apropiació per part de la noblesa de l'excedent agrari.

Al llarg dels segles XII i XIII s'incorporen als Països Catalans la resta de territoris constituïts anteriorment en regnes i taifes musulmans (Tortosa, Lleida, València,

Mallorca, Menorca, Eivissa...) i la nació catalana (dins la corona Catalano-Aragonesa) arriba a la seva extensió geogràfica i a la consolidació de les seves estructures polítiques.

Aquests nous territoris són els que en termes historiogràfics han estat anomenats Catalunya Nova. Tots comparteixen estructures socioeconòmiques semblants tot i que els de la Catalunya Vella tenen unes estructures més feudals.

Les lluites de classes han estat molt intenses arreu dels Països Catalans i, així, als segles XIV-XV, la lluita dels pagesos de remença aconsegueix de fer recular molts dels privilegis feudals.

Els poders espanyol i francès, que comencen a exercir diferents formes de pressió important ja al segle XV (Compromís de Casp, introducció de la inquisició castellana, atacs militars al Rosselló i l'Empordà), interfereixen l'evolució interna de la nostra societat. Des d'aleshores el poder estranger ha actuat com a suport de la reacció social.

La derrota de les Germanies valencianes (1519-1523) ja té aquest signe clar; i la de les Germanies de Mallorca també reforcen el poder dels «mascarats», rics patricis de ciutat. Al País Valencià la noblesa es castellanitza i s'alia amb el poder castellà contra el poble. Més tard seran els reis castellans que cediran Catalunya Nord (comtats de Rosselló i Cerdanya) a l'estat francès (Tractat dels Pirineus, 1659).

L'ocupació espanyola del 1707-1714 marca la pèrdua total de la sobirania, i la subordinació a les lleis de Castella (mentre que es mantenia la dominació francesa a Catalunya Nord; només Menorca, sota dominació anglesa, escapa durant el segle XVIII a les fortes pressions desnacionalitzadores).

El país mantenia, però, una dinàmica socioeconòmica pròpia, fruit d'unes estructures socials que permetrien el floriment d'una revolució industrial al llarg del segle XIX (en algunes zones del territori nacional), especialment a partir de la capitalització produïda per l'agricultura i el comerç.

El segle XIX és el segle del reforçament dels estats opressors que hem heretat fins als nostres dies. Primer, a partir de la Revolució Francesa, l'Estat francès estableix les seves rígides estructures centralistes. Després ho farà l'Estat espanyol, amb la creació d'estructures que esdevindran fonamentals com la divisió per províncies (1833), el sistema unificat d'impostos, la Guardia Civil, etc.

Malgrat l'allunyament i l'opressió de les estructures polítiques espanyoles i franceses, els Països Catalans van entrant paulatinament en la «revolució capitalista» de tipus industrial al Principat i de tipus agrari al País Valencià, de tal manera que el sistema capitalista es generalitza completament en començar el segle XX.

Com a símbol d'aquest fenomen cal recordar que el ferrocarril i el vaixell unien els centres principals del territori des de les darreries del segle XIX.

La classe obrera catalana assumeix en començar el segle XX un protagonisme important dins la societat catalana fins a arribar a plantejar veritables canvis revolucionaris durant el període de 1936-1939. Novament, la reacció espanyola aliada a la burgesia catalana frustra aquests intents de transformació social amb la dictadura franquista.

El règim franquista és sobretot l'expressió del poder oligàrquic espanyol, no estrictament feudal sinó defensor d'unes vies determinades d'incorporació de l'Estat espanyol al sistema capitalista (sense pèrdua de privilegis oligàrquics).

El franquisme permet de mobilitzar sectors importants de la petita burgesia espanyola integrant-los com a buròcrates i forces d'ocupació que col·laboren en el reforçament de l'Estat; i permet, també, de fondre els diferents sectors oligàrquics espanyols incorporant l'oligarquia financera i terratinent al desenvolupament capitalista dels anys 60.

La crisi econòmica dels anys 70, que perjudica sobretot el capitalisme industrial i afavoreix els monopolis estatals, posa a mans d'una nova burgesia burocràtica estatal els ressorts principals de l'economia de tot el territori de l'Estat espanyol.

Els Països Catalans entren durant el postfranquisme en una etapa de subordinació i de desnacionalització protagonitzada principalment pel Partido Socialista Obrero Español (PSOE).

Aquesta política és seguida encara amb més força pel Partido Popular (PP) als anys 90, seguint la conjuntura neoliberal hegemònica a Europa i arreu del món. La conjuntura

econòmica i política de finals de segle mostra, arreu dels Països Catalans, una situació complexa amb alguns punts d'indeterminació. La mundialització de l'economia i de la informació reforça la dictadura mediàtica i manté la fragmentació i la precarització laboral, i també fomenta la manipulació ideològica i política dels moviments migratoris.

Des d'un altre punt de vista, en el nivell més estrictament polític, la construcció d'un àmbit europeu únic deixa algunes zones d'indeterminació en la mesura que, en la nova reestructuració del continent, els espais nacionals i culturals podrien prendre relleu si se saben promoure adequadament a partir de l'impuls de moviments populars forts i representatius (cal considerar especialment els casos d'Irlanda, Còrsega...).

La nació catalana podria, doncs, trobar un cert nivell de reconeixement polític en un pla supraestatal, si sap defensar adequadament els seus drets col·lectius.

* * *

Amb unes breus pinzellades hem intentat de descriure el procés de formació de la nació catalana i la seva evolució. Pensem que, només amb una breu visió històrica, ja és innegable la realitat social col·lectiva que representen, i s'apunten les característiques que defineixen la societat dels Països Catalans actualment: existència d'una mateixa llengua nacional i d'una història comuna, estructures capitalistes amb una llarga i profunda tradició, importància dels centres urbans, cultura oberta als corrents internacionals, estructura econòmica i demogràfica coherent al llarg del territori, etc.

Pensem que cal tenir molt clar que la vàlida política de la idea de Països Catalans no depèn, però, tant d'una justificació històrica (de sital segle -com pretenen els historiadors espanyols i francesos- érem «ja» de nacionalitat espanyola o francesa), sinó sobretot la vàlida que pot tenir com a projecte de futur.

La història ens serveix, evidentment, per poder veure clarament la falsedat de les historiografies imperialistes que ens volien espanyols o francesos als temps dels romans o visigots i per entendre també la dinàmica interna de la nostra societat.

Ens serveix, doncs, igualment per a rebutjar mites burgesos sobre el seny català, o la mollesa (covardia) valenciana, prejudicis ideològics «interessats» per part de qui volen la nostra dominació.

Com tots els pobles (i potser d'una manera remarcable), el nostre poble és ric en episodis de lluita per la llibertat i d'esperit de revolta. Des dels remences, forans, agermanats, bandolers i miquelets, maulets i insurrectes de tota mena, els catalans hem manifestat la nostra insubmissió al poder imposat. Més modernament tenim la gran profusió de lluites populars i obreres dels segles XIX i XX (republicanes, federals, anarquistes, separatistes, socialistes...).

Aquesta és la història que hem d'ensenyar i que tots els catalans hem de conèixer. Perquè és la nostra realitat. I perquè ens mostra la nostra possibilitat d'alliberament.

Els Països Catalans són, doncs, per sobre de tot, un clar projecte de futur. Són el marc on hem de construir la nova societat socialista després d'haver destruït el poder espanyol i francès al nostre país.

El nostre projecte ha de tenir, però, uns postulats molt clars, sense els quals fracassaria:

-Ha d'abastar sense ambigüitats tot l'àmbit nacional dels Països Catalans. Un projecte nacional no pot excloure, sota cap pretext, una part de la nació sense quedar mancada de les mínimes referències que permeten de donar credibilitat a un projecte col·lectiu.

-Ha d'estar imbuït d'una voluntat de transformació social profunda. Només amb aquesta perspectiva el projecte pot aplegar tot el potencial necessari per mobilitzar el poble en una empresa de futur.

És sota aquestes referències que ha nascut el nou independentisme dels anys 70, que intentarem descriure a l'apartat següent.

La lluita independentista

Si entenem l'independentisme d'una manera àmplia com tot moviment popular que expressa una voluntat de rebuig contra les agressions dels poders ocupants estrangers, podem trobar a la nostra història nombrosos antecedents.

Sense referir-nos a la prehistòria nacional (en què hi ha una constant de rebuig contra el poder dels centres imperials), des del primer moment del seu naixement com a nació, els Països Catalans s'afirmen rebutjant la dominació franca i del poder musulmà.

Acabada la conquesta cristiana, els enemics més pròxims passen a ser els estats francès i espanyol en expansió (amb els quals els catalans ja ens veiem obligats a signar els tractats de pau de Corbeil i d'Almirra el segle XIII). Els diferents intents francesos d'ocupació militar (ja el segle XV) són rebutjats amb energia i la revolta contra l'ocupació definitiva el segle XVII és àmplia i coneguda com la revolta dels Angelets de la terra. Contra la dominació espanyola s'alcen el segle XVI els agermanats del País Valencià i el segle XVII té lloc la coneguda Guerra dels Segadors al Principat. Al segle XVIII, el rebuig dels borbons fou general als Països Catalans (incloent-hi el comtat de Ribagorça, avui Franja de Ponent, que s'alià amb el Principat durant la Guerra dels Segadors i amb els austriacistes a la guerra d'ocupació).

A partir de la guerra d'ocupació (1705-1714), la revolta contra els ocupants ha estat constant i sempre represa malgrat la dura repressió (com ho mostren les execucions «exemplars» amb exhibició pública dels caps dels rebels, que fou corrent tant a Catalunya Nord com al Principat).

Cada cop que el moviment popular reprenia als Països Catalans, apareixien formes d'autoafirmació nacional i de rebuig als opressors. Les revoltes rurals del segle XIX i les revoltes urbanes populars estan impregnades d'aquest rebuig al poder espanyol.

* * *

L'independentisme modern té, però, les seves primeres expressions polítiques actuals en el moviment sociopolític que arrenca de la Renaixença del segle XIX. Però aquest fenomen històric cal advertir que no fou una veritable Renaixença Nacional sinó tan sols una Renaixença Cultural amb plantejaments de tipus clarament regionalista. Hi hagué excepcions al si del moviment popular, com el cas de Baldomer Lostau (que proclamà l'Estat Català el 1873). Però foren excepcions que s'ofegaren en la repressió contra el moviment obrer i popular de l'època. Només sobrevisqueren el catalanisme regionalista de la Lliga i de la Mancomunitat, totalment hegemònic, al Principat, i el folklorisme prepolític al País Valencià, a les Illes i a Catalunya Nord.

El moviment nacional hegemònic resta així deslligat de les reivindicacions obreres i populars fins a la segona dècada del segle XX.

A partir dels anys 20, la pèrdua d'hegemonia de la burgesia comporta un arrelament social creixent del moviment nacional, però les diferents formulacions polítiques dels anys 30 són encara confuses: no poden ésser anomenades independentistes pròpiament, en la mesura que o bé no parteixen d'una clara base nacional o bé no posseeixen un projecte estratègic clar (separació de l'alliberament social de l'alliberament nacional, formes d'acció i d'organització poc definides).

Per tant, pensem que les diverses organitzacions (Estat Català [EC], Esquerra Republicana de Catalunya [ERC], Unió Socialista de Catalunya [USC], Bloc Obrer i Camperol [BOC]...) tot i aportar elements fonamentals per a la definició de l'independentisme, no acaben d'assolir les condicions perquè les puguem considerar com a tals (d'acord amb la perspectiva actual). Tan sols el Partit Català Proletari (PCP) de Jaume Compte i Manuel González i Alba, pot representar uns antecedents prou clars en aquest sentit.

* * *

Després del 1939 no hi ha al Principat cap canvi substancial en un primer moment. Els partits que es reclamen nacionalistes com el Front Nacional de Catalunya (FNC) continuen mantenint-se en les contradiccions anteriors. El FNC no clarifica els objectius ni l'estratègia (no té clar el marc nacional ni les formes d'acció i d'organització a adoptar).

L'actuació del FNC es limita gairebé simplement a participar en l'oposició antifranquista reivindicant el respecte a la cultura nacional. La seva activitat es troba, això sí, separada dels cercles catòlics pròxims a Montserrat on es formen els embrions de la Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) actual i alguns dels líders «catalanistes» d'algun altre partit com el Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) actual, etc. El FNC constituïa, doncs, un exemple de nacionalisme de tipus republicà i laic, diferent del clerical i tradicional, però no **posseïa** encara **les característiques d'**una organització pròpiament independentista.

L'augment de les lluites socials als Països Catalans als anys 60, la conjuntura revolucionària internacional (Algèria, Cuba, Xina...) i l'expansió cultural (Nova Cançó, etc.) creen unes noves condicions favorables a l'expansió de la consciència nacional i a la maduració de l'independentisme.

L'any 1969 neix al Principat un nou partit, el Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN), a partir fonamentalment d'una escissió del FNC. Els plan-tejaments del PSAN representen un avanç important ja que es defineix com a socialista i reivindica clarament l'àmbit dels Països Catalans. Però la seva estratègia era totalment seguidista del Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), partit aleshores hegemònic al si dels moviments obrers i populars.

D'altra banda, tot i que l'experiència del Front d'Alliberament Català (FAC) representa un intent de continuïtat de la lluita armada sota esquemes de lluites contemporànies, fracassa per la manca de plantejaments clars. Apareix amb uns principis pròxims a FNC o EC i va sofrir continus viratges fins a caure cap al 1974 en plantejaments pròxims al marxisme-leninisme espanyolista del Frente Revolucionario Antifascista y Patriótico (FRAP).

Al mateix temps, al País Valencià tenia lloc entre els sectors intel·lectuals l'aparició d'un nacionalisme nou que es definia com a socialista i que trencaria clarament amb la tradició folklòrica de «Lo Rat Penat». Un dels nuclis principals el constituï el Partit Socialista Valencià (PSV), que aparegué el 1964 i desaparegué el 1970 a causa de la seva manca d'estratègia sòlida.

El moviment nacional a les Illes no havia abandonat encara l'àmbit cultural, per bé que es plantejava, ara, sobre les bases més sòlides de l'Obra Cultural Balear (OCB [1962]).

A Catalunya Nord el Grup Rossellonès d'Estudis Catalans (GREC) (1960) des d'unes posicions clarament regionalistes profranceses s'esforçava per mantenir una certa vida cultural.

La política seguidista del PSUC mantinguda pel PSAN, i la manca de preocupacions teòriques i estratègiques, porta el 1974 a l'escissió de la qual sorgirà el PSAN-provisional. El creixement d'Euskadi Ta Askatasuna (ETA) durant aquesta època (el 1971 té lloc el Judici de Burgos) no és aliena a aquest trencament, ja que mentre que el PSAN-oficial rebutjava tot contacte amb aquesta organització, el PSAN-provisional hi havia prestat diferents formes de solidaritat.

El PSAN-provisional fou, però, més un reflex d'una voluntat de rebuig contra el seguidisme que no pas una línia clara: encara no s'havia formulat clarament una estratègia d'autoorganització nacional ni s'havia clarificat el paper de la violència revolucionària.

L'independentisme contemporani

Els elements sòlids per al creixement de l'independentisme no es donen fins al 1978-1979, en què es produeixen diferents fenòmens paral·lels que marquen una nova etapa:

-Les primeres experiències de lluita armada vinculades a un moviment polític (embrió de Terra Lliure [TL], en una època marcada per les morts en combat de Martí Marcó i Fèlix Goñi)

-L'aparició d'un moviment polític antirepressiu: els Comitès de Solidaritat amb els Patriotes Catalans (CSPC), nascuts a partir de la defensa dels presos del cas Batista i Roca (Exèrcit Popular Català [EPOCA]).

-L'aparició d'una organització política, Independentistes dels Països Catalans (IPC), amb una estratègia independentista clara i que impulsa línies de treball (CSPC i d'altres iniciatives de lluita). És amb la fundació d'IPC que es consoliden les bases ideològiques de l'independentisme i es postulen els principis estratègics i es marquen unes línies tàctiques.

Durant aquest període és quan es comencen a popularitzar els eslògans independentistes avui habituals: «Ni França ni Espanya, Països Catalans!» «Llibertat patriotes catalans!» «Fora les forces d'ocupació!» «Els catalans no som espanyols!» «Els catalans sem pas francesos!», etc.

Del 1979 ençà, s'han donat diferents fenòmens que sense canviar els elements essencials, enriqueixen l'esquema anterior. Per una banda, TL es consolida del 1979 al 1981 i té una gran embranzida sobretot a partir de 1984.

En segon lloc apareixen noves organitzacions que s'acosten a l'independentisme (Taula Antinuclear i Ecologista [TAE], 1981), o que sorgeixen de sectors pròxims (Grups de Defensa de la Llengua [GDL], 1982).

Des del punt de vista dels partits polítics, el PSAN, que ha sofert d'altres escissions a causa de successives experiències electorals negatives, radicalitza les seves posicions i s'acosta al nou independentisme a partir de 1981.

La repressió del 1981-1982 afecta de manera important IPC, i també, en algun sentit Terra Lliure, de tal manera que resten afeblits part dels antics sectors dirigents de l'independentisme. La influència social de l'independentisme és, però, creixent.

A partir de 1981-1982 l'independentisme és, doncs, un moviment en creixement, però amb dificultats en alguns nuclis dirigents. D'altra banda, existeix una gran dispersió organitzativa que es pensa poder agrupar i es treballa per coordinar els diferents nuclis locals i els diferents sectors de lluita.

Entre 1983 i 1985 es construeix la unitat de l'independentisme polític del moment, al voltant del Moviment de Defensa de la Terra (MDT) -que incorpora el PSAN, IPC i un nombre important de col·lectius d'arreu dels Països Catalans-. Les mobilitzacions d'aquesta nova organització i les accions de Terra Lliure esperonen el conjunt de l'independentisme i les seves reivindicacions en un procés ascendent fins al 1988.

Aquest esquema de la primera època entra en crisi entre el 1987 i el 1992 per la combinació de diferents factors que es poden resumir en els tres següents:

-La insuficient maduresa del moviment polític, que es manifesta en diferents mancances que dificulten l'evolució adequada de les diferents organitzacions i del conjunt.

-L'evolució de la conjuntura política dels diferents Estats i internacional.

-La repressió que és exercida a nivell policíac, judicial i mediàtic.

Si desenvolupem aquests tres factors, és possible d'observar, d'una banda, algunes de les limitacions de l'MDT, la militància del qual tendia a reduir la pràctica política a l'agitació i a la mobilització, sense capacitat per a aprofitar adequadament l'acció política

institucional ni tampoc per a intervenir eficaçment en els processos de generació i de difusió d'ideologia. La concepció de la lluita armada es reduïa, entre sectors importants de la militància, a una funció emblemàtica, massa sovint mitificada, una concepció que va fer evolucionar, al cap d'uns anys, un bon nombre d'objectius cap a accions rutinàries.

D'altra banda, en comptes de desenvolupar poderosos moviments populars i socials, l'MDT va absorbir la militància independentista que els impulsava i va reduir d'aquesta manera la seva influència al cercle de la seva estricta militància i dels seus simpatitzants més pròxims.

La crisi es comença a manifestar a partir de 1987, en què es va produir la divisió de l'MDT. El trencament s'origina quan a la II Assemblea Nacional d'aquesta organització s'hi presenten dues ponències («Per una política independentista de combat» i «Front patriòtic») que van aglutinar la militància en dos bàndols irreconciliables. Sense entrar a valorar quina era la ponència que aleshores s'adequava més a les necessitats de l'independentisme, cal dir que el conjunt del moviment independentista va mostrar una incapacitat absoluta per reconduir la divisió cap a un debat polític tranquil i serè.

El mes de juny del mateix any 1987, l'atemptat d'ETA als grans magatzems Hipercor de Barcelona redueix dràsticament l'abast del suport social a la lluita armada als Països Catalans (també envers la lluita armada més matisada políticament, practicada per l'organització Terra Lliure, que havia comptat anteriorment amb un cert consens social al si de la societat catalana). A partir d'aquest moment la persecució ideològica i política de l'independentisme s'accentua.

D'altra banda, l'evolució de la conjuntura política introdueix més incerteses entorn de la necessitat sentida socialment de la lluita armada en la mesura que el sistema parlamentari espanyol de les autonomies es consolida i estén la seva acceptació social.

En una segona fase, encara, la conjuntura internacional en què diverses nacions europees accedeixen a la independència a partir de la dècada dels 90 estén entre alguns sectors de l'independentisme el miratge d'una via estrictament parlamentària com a camí cap a la independència, la qual cosa comporta la defecció de sectors importants de l'independentisme combatiu cap a opcions parlamentàries.

Finalment, cal remarcar que aquesta evolució és sostinguda per una forta repressió (centenars de detinguts, empresonats, bombes parapolicials als locals independentistes... especialment a partir de 1989).

L'ofensiva de la premsa s'intensifica a partir de 1987 i arriba al seu apogeu durant la conjuntura internacional d'inicis dels anys 90, estroncada a casa nostra de manera brusca l'any 1992. La repressió de 1992 clou, de fet, tota una etapa encara que no es tancà de manera plena fins a la dissolució de Terra Lliure l'any 1995 i amb la llibertat successiva dels independentistes empresonats que havien mantingut la seva dignitat de militants polítics de l'independentisme.

Malgrat l'esgotament d'aquesta primera proposta, el balanç d'aquest primer independentisme és important. L'independentisme d'aquesta etapa (1979-1995) ha emprès un nombre important de mobilitzacions en àmbits de lluita molt diversos (antirepressiu, ecologista, urbanístic, laboral, cultural i lingüístic, feminista, anticolonial, antifeixista, etc.) i ha realitzat una tasca considerable de conscienciació al si de la societat catalana i ho ha fet superant successives i duríssimes onades repressives. La seva incidència social s'ha reflectit en diferents opcions electorals d'abast municipal i d'abast general i ha aconseguit de propagar al si del poble català una certa cultura d'autodefensa contra les agressions a la terra i contra les classes populars catalanes. L'extensió de la consciència social independentista ha convertit l'independentisme en una opció política considerada com a possible i s'ha reflectit en el fenomen concret de la identificació com a independentista d'una força parlamentària com ERC.

Al llarg dels anys posteriors, els diferents sectors de l'independentisme (després d'alguns fracassos successius -de Catalunya Lliure [CL], de l'Assemblea d'Unitat Popular [AUP], etc.-, i amb l'expansió, sobretot entre generacions joves, d'organitzacions com Maulets, Endavant, etc.) s'han anat preparant per a la nova conjuntura internacional de mundialització i estatal (espanyola i francesa) de repressió i de violència anticatalana a través d'aparells mediàtics desenvolupats de manera monstruosa. Els conflictes existents

entre les diferents organitzacions s'han anat llimant a partir de les formes de col·laboració establertes al llarg dels darrers anys.

És, però, sobretot a partir de l'any 2000 que podem observar els primers elements concrets de relançament de l'independentisme sobre unes bases renovades:

En primer lloc, es multipliquen les lluites i mobilitzacions, des de les més concretes fins a les més àmplies i generals (com la lluita contra la desfilada militar a Barcelona, les mobilitzacions contra la Llei d'Estrangeria o les mobilitzacions contra el Plan Hidrológico Nacional), mobilitzacions que troben un suport considerable i un cert ressò mediàtic.

En segon lloc, es relança la consciència i l'organització nacional a nivell de Països Catalans, com ho mostren l'extensió dels Casals Jaume I, el III Congrés de Cultura Catalana, l'Assemblea de Batlles i Regidors de Cultura i de Medi Ambient dels Països Catalans i d'altres iniciatives locals en el mateix sentit; totes aquestes propostes troben un ressò important malgrat l'oposició i la resistència dels poders fàctics polítics i culturals (dirigents de Convergència i Unió [CiU] i d'àrees del seu clientelisme cultural i polític).

En tercer lloc, es comencen a consolidar infraestructures culturals i socials i prenen cos noves confluències polítiques: apareixen i es consoliden editorials dins l'àmbit polític de l'independentisme, es creen fòrums de debat, es comencen a articular centres de recerca, avança el procés de confluència de l'independentisme combatiu iniciat a Vinaròs, etc.

La nova política independentista parteix d'una experiència acumulada i per aquesta raó fa pensar que ens trobem davant l'inici d'una maduració política de l'independentisme combatiu.

Per primera vegada, es comparteix, al si de l'independentisme, la consciència de la necessitat de la formació de la militància i d'un tractament sistemàtic de la informació i es raona en termes de lluita i d'influència ideològica al si de la societat. En aquest sentit podem dir que es tendeix a superar la dinàmica de la mobilització per la mobilització de la primera fase.

En aquest mateix sentit es considera fonamental la construcció d'infraestructures bàsiques que ajudin a la consecució d'aquests objectius. Se supera així l'estil d'improvisació de la primera època.

És també àmpliament compartida la consciència de la complexitat de la incidència política i de la necessitat d'aprofitament dels mitjans institucionals i de la conveniència d'impulsar polítiques tàctiques i d'establir polítiques d'aliances amb les forces que incideixen al si de les classes populars catalanes. Ha estat sobretot l'experiència de treball municipal la que ha fet créixer aquesta consciència, que s'ha anat estenent a sectors importants del moviment.

Aquesta maduració ha portat també a superar el mimetisme exagerat que existia envers el moviment basc d'alliberament en una primera època. La incidència del moviment basc d'alliberament al nostre país, sense tenir en compte els ritmes del nostre moviment, ha accelerat, sens dubte, l'aparició de les consideracions crítiques vigents actualment. Sense abandonar la solidaritat amb el moviment basc d'alliberament, el moviment independentista més polititzat del moment actual ja no segueix mimèticament les línies polítiques que es van desenvolupant a Euskal Herria, sinó que és conscient de la necessitat de planejar els propis projectes i les pròpies actuacions en funció fonamentalment de les necessitats de l'avanç del moviment independentista català.

El moviment d'alliberament català està assolint (per a dir-ho d'una manera simplificada) la seva majoria d'edat. S'obren davant seu importants perspectives de futur. Des d'un punt de vista general podem dir que l'experiència passada de l'independentisme ha estat una mena d'«assaig general» que ha posat en evidència tant les mancances com també les possibilitats de l'independentisme. És l'anàlisi de les riques experiències de tots aquests anys de lluita el que ha de permetre d'encarar les tasques de l'independentisme en el futur per tal de convertir-lo en un moviment sòlid i durador.

El poble català es troba actualment encarat a un horitzó polític en el qual la conquesta de la Independència apareix no sols com un objectiu factible, sinó també necessari per a la seva plenitud nacional, cultural, econòmica i social.

Els Països Catalans que volem¹

Per què lluitem els i les independentistes?

El fet nacional català, més enllà de les seves arrels i característiques històriques, culturals i socials, se sustenta en la voluntat política de totes les persones que, lliurement, ens considerem, i ens reclamem, membres de la comunitat nacional catalana (Països Catalans). Aquesta voluntat política es concreta en la proclamació i defensa conseqüent dels nostres drets nacionals: el dret a ser considerats com a comunitat nacional; que se'ns reconegui la nacionalitat catalana; a l'exercici del dret a l'auto-determinació (poder determinar lliurement la nostra entitat política, nacional democràtica, en una relació igual i solidària amb la resta de nacions); i al territori nacional propi.

En la nostra situació de submissió als estats espanyol i francès, la lluita pels drets nacionals és la lluita per la conscienciació i per la unitat nacionals (que es concreten avui en dia en la defensa de la llengua, la cultura i el territori).

A més, i com la resta de nacions -reconegudes o no-, estem immersos en el procés de l'anomenada globalització capitalista, sistema que continua sent la causa i l'origen de l'explotació, l'opressió i la misèria de la major part de la humanitat, així com de l'espoli i la destrucció de la natura. És, en definitiva, el principal obstacle per al desenvolupament d'una veritable democràcia política, social i nacional arreu del món. La lluita contra aquest sistema, la lluita contra qualsevol forma de dominació, explotació, espoli, opressió i agressió que se'n deriva és indestruïble (perquè és la mateixa) de la lluita pel nostre alliberament nacional.

Avui per avui, l'establiment d'una entitat política (república) catalana independent i plenament democràtica en el territori nacional propi és la base necessària per a la defensa i desenvolupament de la nostra comunitat nacional, en una perspectiva lliure, solidària i alliberadora.

Aquesta entitat política nacional catalana s'ha de constituir com a instrument polític d'autoorganització del poble que, en el marc de l'aprofundiment del seu procés d'alliberament, garanteixi l'autogovern per a la gestió dels afers públics i la representació i defensa de la llengua, cultura, identitat i sobirania nacionals.

Es tracta d'aconseguir l'establiment i reconeixement d'aquesta entitat política nacional catalana independent (no ocupada pels estats espanyol i francès, i en lluita per una relació igual i solidària amb totes les nacions) i plenament democràtica (no només formalment sinó amb continguts de transformació social alliberadora, que avanci cap l'efectiu i veritable exercici, per part de tothom, dels drets civils, polítics, socials i nacionals, universalment reconeguts).

Una democràcia en lluita contra tots els obstacles que s'oposen a l'exercici efectiu d'aquests drets, en lluita contra tots els sistemes, estructures i modes de dominació. En lluita contra l'explotació i el control capitalistes de l'economia i de la societat, contra l'espoli i la destrucció del medi natural, contra el patriarcat i altres elements ideològics imposats o propiciats pels sectors dominants (masclisme, militarisme, racisme, consumisme, conformisme, etc.).

Propugnem que aquest instrument polític adopti la forma de República Catalana:

-Democràtica: Basada en la defensa dels drets fonamentals de les persones i els pobles; estructurada sota el principi de divisió i independència dels àmbits legislatiu, judicial i executiu; amb l'elecció de representants i càrrecs públics dels tres àmbits, per sufragi universal i directe, i lliures i obertes a totes les candidatures per igual (exceptuant les que propugnin posicionaments contraris als drets democràtics bàsics).

¹ El contingut d'aquest apartat procedeix de les aportacions de l'MDT al procés de Vinaròs.

-Participativa: Amb l'establiment de mecanismes de participació i control democràtics directes (referèndums, iniciativa popular, revocació de càrrecs...).

-Federativa: D'acord amb els principis de subsidiarietat, descentralització i unitat nacional; i amb l'administració pública estructurada en dos nivells: un de base local (amb entitats municipals autònomes amb competències tan sols limitades per resolució judicial, i amb capacitat de federar-se per a constituir unitats superiors -comarcals, intercomarcals...), i un altre de nivell nacional competent en la gestió dels recursos escassos, el reequilibri i la coordinació territorials i la gestió dels afers nacionals i internacionals (medi ambient, política socioeconòmica, sobirania i defensa, relacions internacionals...).

-Socialista i sostenible: Perquè els eixos constitucionals relatius a l'acció social i econòmica s'hauran de caracteritzar, d'una banda, pel reconeixement del caràcter social de l'activitat economicoproductiva i dels drets socials dels treballadors i classes populars; i de l'altra, pel reconeixement del caràcter ecològic de l'activitat humana (amb els imperatius de defensa i conservació del medi, d'utilització de recursos i energies renovables, i de defensa de la salut pública i la qualitat de vida). En definitiva, per la realització de polítiques basades en la planificació econòmica, de caràcter social i sostenible, definida democràticament, que operi en un mercat d'economia socialista (amb presència hegemònica dels sectors públics i dels sectors d'economia social) i que potencii especialment la formació permanent i la recerca. Sobre aquesta base es podran tirar endavant polítiques de reequilibri territorial, d'infraestructures, d'habitatge, de serveis públics, de salut, educació i seguretat social... tendents a garantir l'efectivitat dels drets socials i civils bàsics.

En definitiva, els i les independentistes lluitem:

-Per la construcció i la unitat nacionals. Contra les divisions i negacions imposades pels estats ocupants (espanyol i francès), defensem la nostra identitat nacional (expressada en la voluntat política de totes les persones que ens reclamem com a pertanyents a la nació catalana), i lluitem pel reconeixement i lliure exercici dels nostres drets com a tal nació. Lluitem també per la normalització plena de la llengua i la cultura catalanes, elements fonamentals d'aquesta identitat nacional, i per la unitat i reconeixement de tot el territori nacional propi (des del Rosselló al Baix Segura, i des del Baix Cinca a Menorca).

-Per la independència. Per l'assoliment de la República catalana democràtica i sobirana, com a concreció política que permeti l'alliberament de la nostra nació de les dominacions espanyola i francesa (i de totes les seves expressions polítiques, militars, econòmiques, socials i culturals) i possibiliti unes relacions lliures, iguals i solidàries amb la resta de nacions i pobles del món.

-Per l'alliberament social. Per construir una societat sense classes socials i sense cap mena d'explotació i opressió, ens comprometem amb el desenvolupament d'un procés propi de transformació socialista, impulsat pel poble treballador català, i superador de l'actual sistema capitalista, responsable de la conculcació sistemàtica dels drets socials i de la guerra, la misèria i la destrucció arreu del món.

-Per una societat no-patriarcal. Entenent que l'actual sistema de dominació perpetua les velles formes i continguts patriarcal i sexistes, i d'explotació sexual, laboral i cultural de les dones, assumim el compromís de lluita per una societat igualitària sense cap mena d'opressió i discriminació per raó d'edat, gènere i opció sexual.

-Per la defensa de la terra. Combatem les agressions ecològiques i l'espoli a què és sotmès el territori i la població; i lluitem per la conservació del medi, per l'equilibri territorial i per un model econòmic i social sostenible que permeti viure de la terra i en la terra.

-Pels drets i les llibertats fonamentals, individuals i col·lectives de les persones, que amb independència de condició, creences, origen i nacionalitat, han de gaudir de la plena condició de ciutadans i ciutadanes respecte d'aquests drets i llibertats, i en conseqüència també pel que fa als deures i obligacions democràticament establerts. Combatem molt especialment els abusos del poder, la repressió i la tortura. Defensem el

dret d'asil i de lliure circulació i restem oberts a les aportacions de les poblacions nouvingudes en un marc d'acceptació o respecte dels esmentats drets, llibertats i obligacions democràtiques, i també de la llengua, cultura i identitat nacional catalanes.

-Pel dret de les persones i els pobles a revoltar-se i rebel·lar-se contra la tirania i l'opressió. Defensem els drets de les persones repressaliades en la lluita d'alliberament del nostre poble.

-Per la solidaritat internacionalista amb tots els pobles que lluiten per l'alliberament social i nacional.

Com ho aconseguirem

En la nostra lluita d'alliberament, com passa i ha passat amb les lluites d'alliberament d'altres nacions ocupades i anorreades, es dona el fet que no tan sols és indestriable l'alliberament nacional dels altres alliberaments (social, personal...), sinó que també es fa indestriable el procés de lluita d'alliberament del procés de reconstrucció nacional.

És per aquest motiu que cal treballar en iniciatives de foment, creació, suport i coordinació d'entitats i associacions que, a més d'assumir les seves finalitats específiques (culturals, esport i lleure, educatives, socials, professionals...), puguin assumir tasques de promoció de la llengua, de la cultura, i en definitiva de la identitat nacional, amb la qual cosa esdevenen agents insubstituïbles de conscienciació i unitat nacionals. Cal promocionar també entitats i xarxes d'entitats (Casals Jaume I, Flama del Canigó, Entitats de defensa de la Llengua...), les finalitats de les quals es defineixen més directament en aquest sentit.

En qualsevol cas, sembla evident que una línia bàsica d'actuació per a la reconstrucció nacional ha de ser la de l'enfortiment de qualssevol xarxes d'entitats i associacions de base que assumeixi la catalanitat (Països Catalans) com a element propi. En aquest àmbit cal desenvolupar iniciatives unitàries de defensa de la llengua, la cultura i el territori (correllengües, divulgació del Congrés de Cultura Catalana, extensió de casals, etc.)

A mitjà termini, en aquest nivell de caire sociocultural podria ser útil la iniciativa de promoure una Carta Nacional, com a instrument de concreció de la nostra identitat lingüística, cultural i nacional, i de reivindicació del seu reconeixement internacional.

En un àmbit més sociopolític (sindicalisme i lluites pels drets socials, moviments ciutadans, plataformes de defensa contra agressions al territori..) cal establir línies de treball i aconseguir a curt termini xarxes d'influència i polítiques d'aliances a nivell local i comarcal, per passar en una segona fase a la creació d'organismes i de xarxes de caràcter nacional.

En aquest sentit, caldria considerar la promoció de Consells Socials de base (de nivell local i comarcal) que agrupin entitats sindicals, pageses, veïnals, ecologistes, cooperativistes, econòmiques, educatives i de recerca, solidàries, etc. i que permetin plantejar iniciatives locals, de gran abast unitari, en el camp de la defensa dels drets socials, de la promoció econòmica i de la defensa del territori. A més llarg termini, s'hauria de plantejar la promoció i constitució d'un organisme similar a nivell nacional (Consell Social dels Països Catalans).

Com a prolongació de l'actuació en els àmbits esmentats, i bàsicament amb la finalitat de reforçar-la, caldrà plantejar-se la incidència en l'àmbit institucional, i més en concret en l'àmbit local (municipal i comarcal). Cal prioritzar la promoció i el suport a les candidatures de l'àmbit de l'independentisme d'esquerreres. Cal establir programes d'actuació i de treball (en la línia dels que es vénen desenvolupant amb les Candidatures d'Unitat Popular [CUP] o candidatures similars). També s'han de promoure i potenciar les línies de treball que s'insereixen en l'exigència de la reconstrucció nacional (Assemblees de Regidors dels Països Catalans, acords entre municipis catalans...)

Pel que fa al nivell polític de l'Esquerra Independentista, cal consolidar un entramat unitari (com el que es va proposar al procés iniciat a Vinaròs l'abril de 2000) que agrupi tots els sectors polítics i socials d'aquest espai, i que disposi:

-Del seu àmbit social propi i autònom (casals, ateneus, locals...) com a base per a la relació, el debat i la provisió de recursos humans i materials.

-Del seu àmbit sociopolític propi i també autònom (organismes i entitats sindicals, plataformes, grups d'estudi i debat, sectorials...).

-Del seu àmbit de defensa jurídica i antirepressiva.

-Del seu àmbit institucional (CUP, grups municipals, grups d'influència i estudi institucionals...).

-Del seu àmbit polític (organitzacions o corrents polítics, organització juvenil, organització de dones,...).

-Dels seus organismes unitaris de debat, decisió, coordinació i treball (coordinadores i assemblees comarcals).

Amb tot plegat, és possible continuar i/o reiniciar, enfortir i expandir la lluita per l'alliberament del poble català. Apostem decididament per l'autoorganització del nostre poble, com a base del progrés de la pròpia lluita i alhora de la pròpia reconstrucció nacional.

La conclusió d'una primera fase d'aquesta lluita d'alliberament i reconstrucció nacionals, caracteritzada per l'autoorganització popular i nacional, es podria concretar en una Assemblea Nacional dels Països Catalans (formada per representants dels sectors institucionals, sociopolítics i socioculturals esmentats).

En la mesura que aquesta Assemblea Nacional es dotés de les eines i línies de treball adequades a les noves situacions, estaríem en condicions de realitzar nous avanços cap a la república catalana, independent, democràtica i socialista que volem.

En fases posteriors caldrà consolidar l'autoorganització popular i nacional per passar a establir àmbits alternatius de contrapoder i de defensa dels avenços assolits i contra la repressió. Això implicarà la intensificació, l'extensió i l'aprofundiment de la lluita i de l'enfrontament amb els poders establerts; en definitiva, la concreció i l'evidència del conflicte polític.

Davant del conflicte, tot i no renunciar al nostre dret a la revolta i la rebel·lió contra la tirania i l'opressió (tal com diu el preàmbul de la Declaració Universal dels Drets Humans), defensarem l'opció del lliure i pacífic exercici dels nostres drets i la negociació política com a via de resolució d'aquest conflicte.

Solidaritat i emmirallaments

«...hi ha moltes causes nobles al món, però Catalunya
només ens té a nosaltres per a defensar-la.»
(Lluís Companys i Jover, 1940)

La solidaritat internacionalista ha estat sempre un dels eixos que ha caracteritzat l'Esquerra Independentista. Davant les polítiques neoliberals i imperialistes, el moviment independentista ha defensat, i defensarà, la solidaritat internacionalista entre tots els pobles en lluita per les seves llibertats nacionals i socials. Fins i tot, hem de ser conscient que l'èxit del nostre procés revolucionari dependrà en bona part de l'articulació d'una política de solidaritat internacionalista adequada.

Segurament els Països Catalans som un dels països més solidaris del món, la qual cosa contrasta amb l'esquifidesa del nostre moviment d'alliberament nacional. Els qui no som cooperants mirem al Front Polisari; uns altres estan emmirallats amb Euskal Herria; d'altres són de Greenpeace; etc.

És possible que aquest esperit solidari es degui que el fet d'estar oprimits ens hagi fet desenvolupar un sentit crític amb el poder que ens ha fet sensibles a les injustícies socials, ecològiques, etc., com ha passat a moltes d'altres nacions en lluita. Cal apreciar i imitar l'índex de cooperatives, d'autoorganització, socialització que s'han generat en països amb aquestes circumstàncies (República Àrab Saharauí, Euskal Herria, etc.); o cal saber que les úniques dues centrals nuclears que s'han impedit de construir al món estaven localitzades en territoris de nacions en lluita per la seva independència (Bretanya i Euskal Herria). També cal saber que, del que en diuen «Greenpeace Espanya», el 85% dels socis són dels Països Catalans.

Ara bé, el que ja no cal veure amb tan bons ulls és el fet que el nivell de solidaritat i implicació amb causes d'altres països sigui en molts casos inversament proporcional al nivell d'implicació en la nostra lluita d'alliberament nacional.

La solidaritat, doncs, no consisteix a ser fan de tal causa o d'una altra, o a fer turisme polític a Chiapas; tampoc no s'hi valen les posicions que defensen que «actualment l'única possibilitat de lluitar contra l'Estat espanyol és la solidaritat amb el poble basc». La solidaritat ni pot ser infantilisme ni fer seguidisme.

Per acabar, hem de saber que el nostre potencial solidari depèn de la força del nostre moviment d'alliberament nacional i que el nostre moviment l'hem de dirigir nosaltres amb els nostres criteris. Només des d'aquesta posició podrem tenir relacions internacionals amb altres moviments d'alliberament nacional i/o estats.

L'emmirallament basc

Sens dubte, molts catalans que volem un país lliure mirem molts cops de reüll cap a Euskal Herria amb una certa enveja i fascinació. Ara bé, una cosa és admirar la lluita del poble basc i una altra és creure que es pot aplicar al nostre país el seu model d'alliberament. Alguns independentistes catalans pateixen un autèntic emmirallament en el model del moviment d'alliberament nacional basc (MANB), la qual cosa els porta o bé a abandonar o relegar en un segon terme la lluita d'alliberament dels Països Catalans, o bé a voler aplicar a la nostra realitat els aspectes més externs del model basc.

Els efectes negatius d'aquest emmirallament es veuen, a més, agreujats per l'actuació d'ETA als Països Catalans, la qual cal analitzar i abordar d'una manera seriosa, des dels nostres pressupòsits. L'activitat armada d'ETA al nostre país ha generat sempre contradiccions al si del moviment independentista, però en els darrers anys s'observa una desorientació general que té uns efectes nefastos, ja que permet que l'Estat i la «Brunete Mediàtica» criminalitzin l'independentisme català, sense que aquest tingui capacitat de resposta. Evidentment, tant la divisió del nostre moviment com la

desaparició de Terra Lliure han afavorit encara més les postures mimètiques amb el MANB i, en darrer terme, la tasca del nostre enemic.

El que està passant aquests darrers anys ens demostra la necessitat urgent d'un discurs i una pràctica unitària sobre quines relacions han de mantenir el moviment català d'alliberament nacional (MCAN) i el MANB. Aquest discurs hauria de basar-se en els eixos següents:

-L'activitat d'ETA als Països Catalans és contraproductiu per al desplegament de l'independentisme català, ja que genera unes contradiccions que no podem assumir, alhora que dificulta notablement la nostra activitat política.

-La crítica a l'actuació d'ETA al nostre país no implica que l'independentisme accepti que l'Estat té el monopoli de la violència, ni la maniquea divisió entre suposats demòcrates i suposats violents. Ans al contrari, l'independentisme denuncia, i denunciarà, la violència que els estats espanyol i francès exerceixen sobre la nació basca i la catalana. Aquesta violència es manifesta fonamentalment en unes constitucions antidemocràtiques que no reconeixen el dret a l'autodeterminació i en unes lleis repressives que limiten les llibertats dels ciutadans, alhora que permeten que els aparells repressius actuïn amb total impunitat.

-L'independentisme català assumeix, i assumirà, la defensa de tots els/les qui pateixen la repressió de l'Estat sempre que la seva activitat vagi encaminada a enfortir l'independentisme català i s'emmarqui dintre de la seva estratègia. Contràriament, el nostre moviment no es veurà obligat a assumir la defensa política de qualsevol persona que tot i ser catalana, treballi per a un altre moviment d'alliberament nacional i/o social. En aquest cas, no se li podrà aplicar la denominació de pres polític **català**².

La solidaritat internacionalista ha de ser recíproca, és a dir, en dues direccions. En aquest sentit, en la mesura que l'actuació d'ETA torpedina la nostra estratègia d'alliberament nacional, no es pot plantejar el suport a aquesta actuació, per passiva o per activa, en termes de solidaritat internacionalista, sinó més aviat en termes de submissió política a l'estratègia d'un moviment d'alliberament forani.

L'independentisme català denuncia, i denunciarà, la boja estratègia repressiva del PP-PSOE, segellada i rubricada en el pacte antiLizorra que aquestes dues formacions polítiques han signat, i exigeix el dret d'Euskal Herria a decidir el seu futur així com l'immediat acostament, i posterior alliberament, dels presoners polítics bascos.

² Volem aclarir que usem el mot *català* en el sentit polític del terme, no pas geogràfic o ètnic. Així, s'ha d'entendre que una persona d'origen català que pateixi la repressió a causa de la seva vinculació amb el moviment d'alliberament kurd és un pres polític **kurd**.

Jove, droga, lleure i «seguretat ciutadana»

Una part del jovent manté una actitud de rebuig cap a les estructures establertes. El seu desig és modificar-les i millorar-les, en la voluntat d'aconseguir cotes més altes de llibertat. Si més no en la nostra societat, aquests joves no han estat encara integrats i és per això que posseeixen un potencial de revolta. La no-acceptació del món tal com és, els porta a triar entre dues alternatives:

-La via de protesta revolucionària, de destrucció i construcció d'unes noves formes polítiques més lliures i justes.

-Encara que aquest món no m'agradi, davant la impossibilitat política de modificar-lo, me'n construeixo un de particular: el món de la droga.

Els addictes a la droga, que tenen unes necessitats diàries de consum de droga, es poden veure obligats a atracar i a robar. El resultat és la «inseguretat ciutadana», la conseqüència immediata de la qual és la demanda per part de la ciutadania de més policia, més repressió. L'opinió pública juga a favor de la voluntat repressiva del règim. És per això que a l'Estat li pot interessar l'existència de la drogoaddicció, ja que justifica el seu sistema repressiu i, alhora, el legítim.

Per tant, l'Estat pot voler mantenir una situació en què la droga sigui:

-La forma directa de control i neutralització d'elements joves no integrables pel sistema, que podrien adoptar plantejaments radicals de lluita política.

-La justificació de l'augment de les forces repressives, conseqüència dels delictes, atracaments, robatoris, etc. produïts per la necessitat econòmica diària que comporta la droga.

Algunes dades històriques confirmen la implicació dels aparells de l'Estat en la circulació de la droga. Recordem la forma com el FBI desarticulà el moviment dels «Black Panthers», introduint droga en els guetos negres, la qual cosa creava l'economia de la droga i neutralitzava de la militància política. Recordem també com es va atacar l'esquerra abertzale durant els anys 70 i 80, l'època en què Donostia tenia l'índex de drogoaddicció més alt de l'Estat espanyol. També podem pensar en el potencial revolucionari del moviment *hippi* si no l'haguessin dinamitat amb la droga. O, fins i tot, en com es van destruir estructures mil·lenàries com la de la Xina mitjançant la popularització de l'opi, destrucció organitzada escrupolosament pel Japó i les potències europees.

Ara bé, no s'ha de creure que tot el consum de droga està directament instigat per aquells aparells. L'Estat només n'afavoreix la circulació directament quan ha d'enfrontar situacions d'alta conflictivitat. En el fons, gran part de la drogoaddicció actual va lligada al model d'oci d'una bona part del jovent. Aquest model de diversió es vesteix d'un fals hedonisme i és la manifestació de la ideologia consumista en aquest àmbit. La droga es consumeix per aconseguir estats d'eufòria, felicitat (plaer, potser) o simplement perquè el cos resisteixi el desgast físic de moltes hores sense dormir. Se'n justifica el consum adduint la necessitat d'evadir-se després d'una setmana, segurament dura, de feina. Per tant, aquest jovent compleix setmana rere setmana un cicle preestablert: cinc dies per a la vida productiva (caracteritzada per la precarització, l'explotació i la falta d'objectius a la vida) i dos per evadir-se'n. Evidentment, en aquest plantejament vital no hi ha cabuda per a l'anàlisi d'aquesta situació ni per a la participació política; s'escampa, per tant, l'actitud «passotista» i de dimissió davant d'unes possibles alternatives polítiques que podrien modificar substancialment aquesta situació.

No cal dir que a l'actual sistema de dominació li interessa que continuï aquest model, que s'origina a partir de la seva lògica econòmica. Per tant, el que comença sent en principi concebut com un negoci més (l'anomenada indústria del lleure en el seu conjunt

i la producció i circulació de drogues, en particular) acaba esdevenint funcional per a aquest mateix sistema, ja que d'aquesta manera es neutralitza una part del jovent mantenint-lo alienat.

En aquest terreny i pel que fa a l'independentisme, no hi valen ambigüitats ni liberalismes, ja que el futur del moviment en pot dependre. Cal exigir al(e)s independentistes organitzats/des un comportament pulcre en aquesta qüestió. Si es comença permetent el consum d'un munt de cerveses en el transcurs d'una reunió, es pot acabar fent ulls grossos davant d'altres consums. És impossible transformar una societat si els i les qui haurien de combatre amb més persistència i contundència la ideologia dominant contribueixen amb els seus actes a perpetuar-la. L'independentisme, doncs, ha de crear un model d'oci alternatiu.

Jove i sexualitat

Sexualitat?

Com descrivim seguidament, la sexualitat no acaba en la biologia dels òrgans sexuals. Per poder situar i entendre la sexualitat, ja que és difícil de definir, podem dir que forma part de nosaltres des que naixem i que forma part del nostre procés de creixement personal, on interactuen aspectes biològics, culturals i psicològics. La sexualitat és activa al llarg de tota la vida i participa en l'evolució personal, en l'equilibri emocional i en l'estabilitat afectiva, capacitant-nos per rebre i proporcionar plaer, i determinant així les nostres orientacions i conductes sexuals.

Concepte de família

Tot i que estan apareixent noves estructures familiars, aquest grup social continua caracteritzat majoritàriament per:

- El matrimoni.
- El fet d'estar format per marit, muller i els fills.
- Els membres de la família estan units per llaços legals, drets i obligacions econòmiques, religioses, tot lligat per una xarxa de drets i prohibicions sexuals, a més d'una quantitat variable i diversificada de sentiments psicològics com l'amor, afecte, respecte, por, etc.

Les seves funcions són la sexual, l'econòmica, la reproductiva i l'educativa. Per tant, la família patriarcal i monògama forma part de la base de la societat capitalista.

Prohibicions sexuals?

Les diferents cultures tenim en comú la prohibició de les relacions sexuals entre parents pròxims, tot i que ens diferencia el grau de parentesc a què s'aplica.

La seva funció és ajudar a l'evolució i a la continuïtat de la institució de la família. D'aquesta forma s'assegura la proliferació de noves famílies i el seu autoreciclatge dins el sistema capitalista. Alhora, la importància de les prohibicions ens determina l'ordre invariable de jerarquies. En el nostre cas, el pare és el cap de família (patriarcat). Cal saber que les regles i les actituds de la societat estan fetes des de la teoria i la pràctica dels homes amb la finalitat de mantenir el desequilibri entre els dos gèneres.

Divisió sexual del treball

Es basa en l'assumpció que l'home és l'únic ésser productiu, que necessita alhora la dona servicial per al seu manteniment. D'aquesta forma l'home depèn dels serveis de la dona (mestressa de casa) i la dona depèn econòmicament i socialment d'aquell. En aquest context, a la dona se li presenta totalment manipulada l'elecció entre ser una bona muller i ser activa socialment i independent des del punt de vista econòmic. És en aquest moment quan es veu el camí traçat al llarg de la vida fins a arribar a no dependre de la família. Si l'elecció és formar una nova família, la dona se sotmet a un vassallatge respecte de l'home i es veu obligada a viure segons les necessitats i actituds pròpies de les classes populars o de la burgesia. Si la dona escull ser productiva socialment, es troba rebaixada a acceptar unes condicions laborals discriminadores i infravaluades. Una altra possible elecció és ser la «superdona», una dona capaç de mantenir satisfeta les necessitats de la família, amb temps per treballar i potser de tant en tant una mica de temps lliure per a la tranquil·litat i la reflexió. Cal aclarir que tot i que s'ha usat el terme

«elecció», que donaria a entendre que la dona té també la llibertat d'escollir una les opcions de vida actual, en cap moment es tracta d'una elecció de vida, sinó que, per contra, és la societat capitalista la que la guia sense donar-li opció a la tria. Aquesta realitat imposada i opressiva provoca uns canvis psicològics i físics de característiques negatives (estrès, depressió...).

La reproducció

Fins fa relativament poc temps aquesta era l'única manera com es tractava la sexualitat. La seva utilitat és la continuïtat de l'espècie i la dimensió biològica de la reproducció és el sexe. Políticament, és impossible tractar aquest tema sense contextualitzar-lo funcionalment dins el sistema capitalista, atès que es tracta d'una de les eines per mantenir la dependència entre els integrants d'una família. Així, la insistència a relacionar i a fer indestriables la reproducció i la maternitat perpetua la divisió sexual treball. Una de les batalles dins la revolució sexual han estat i són els mètodes anticonceptius, que han donat el dret a escollir, però aquest pas no ha variat els hàbits que reproduir comporta, ja que la responsabilitat de socialització dels fills i la precarietat laboral continua recaient sobre la dona.

Utilització comercial de la imatge sexual

Mitjançant la publicitat, el cinema, internet..., s'està utilitzant la sexualitat per alimentar el consum desenfrenat que caracteritza el capitalisme. Es potencia un ús inadequat de la sexualitat fent-nos partícips d'un cert materialisme, que per exemple ens fa creure que un desodorant ens farà sexualment irresistibles, i creant una confusió amb el terme sensualitat (que forma part de la nostra sexualitat, però només n'és un component més). La comercialització d'aquests tipus de sexualitat ha donat lloc a un mercat paral·lel en què l'individu esdevé un objecte sexual.

Educació sexual

Es pot afirmar que no es va potenciar una educació sobre la sexualitat a les escoles fins que no aparegué una alarma social provocada per les malalties de transmissió sexual. L'educació sexual es basava en una sèrie de valors i hàbits transmesos de generació en generació, als quals s'aplicaven les modificacions necessàries per poder-se mantenir dins els paràmetres socials i culturals de l'època.

L'educació sexual ha d'incidir en el desenvolupament de persones conscients socialment, respectuoses i coneixedores del seu cos, fomentant hàbits que ens permetin viure les relacions personals d'una forma més saludable, prevenint riscos i aconseguint decisions crítiques i responsables.

Alguns conceptes bàsics³

Agitació. Activitat política que té com a objectiu l'engrescament de la població, normalment per tal de crear condicions favorables per a una mobilització. És de fet una forma de propaganda però adreçada a un objectiu o moment concret. És per això que les organitzacions polítiques han utilitzat per definir el conjunt d'aquestes activitats el terme compost *agit-prop*.

Les formes d'agitació (mítings, fulls, pintades...) per tal que siguin eficaces han d'incidir en qüestions molt sentides i cal que tinguin el to just d'enardiment que permeti l'engrescament (tot evitant, però, tota exageració deformativa que pugui provocar una reacció de rebuig).

Capitalisme. Sistema econòmic basat en la propietat privada dels mitjans de producció i en el qual el motor econòmic és el creixement del capital. El capitalisme es basa en l'explotació econòmica de masses importants de la població mundial i tendeix a concentrar la riquesa i el poder en poques mans.

El capitalisme és el sistema econòmic implantat arreu dels Països Catalans pel qual s'imposen els criteris econòmics causants de la destrucció ecològica i urbanística que patim, així com dels desequilibris geogràfics i socials amb les conseqüències d'atur, precarització i marginació per a àmplies capes de la població. La ideologia segregada actualment pel sistema capitalista és oposada a la diversitat nacional i cultural i favorable a l'uniformització i la banalització.

Classe social. Cadascun dels grups socials que realitzen una funció determinada en una societat. D'acord amb les tesis del materialisme històric, dins del sistema capitalista hi ha dues classes socials fonamentals enfrontades per la lluita de classes: la burgesia i el proletariat o classe obrera, segons si els seus individus posseeixen o no posseeixen els mitjans de producció. Aquesta divisió en dues classes fonamentals i la lluita de classes perduren encara avui en les societats capitalistes, d'acord amb l'accés a la gestió econòmica i política de la societat. La burgesia pren la forma de classe capitalista que controla el conjunt de l'aparell econòmic i social de dominació o aparell del sistema (per la seva complexitat es parla sovint de classes dominants); i el proletariat està constituït per la classe obrera i d'altres sectors subalterns socialment, que formen el que anomenem classes populars.

Consciència. Es parla de consciència política o social, en general, quan existeix el coneixement o l'assumpció d'una realitat (i particularment si és opressiva). La consciència de pertinença a una nació (i no pas a una altra) s'anomena consciència nacional. La consciència nacional és una premissa indispensable per al desenvolupament de l'independentisme, que n'és alhora la conseqüència lògica. La consciència de pertànyer a una classe social determinada (i concretament al proletariat s'anomena consciència de classe.

La manca de consciència respecte a la pròpia realitat és coneguda com a alienació (i així es parla d'alienació nacional, alienació de classe, alienació de la dona, etc.). Els independentistes parteixen de la necessària assumpció de la consciència nacional (catalana) i de classe (de pertànyer a les classes populars).

La consciència popular (o de les masses) assenyalava les possibilitats revolucionàries en cada moment i lloc concrets. Respecte a aquesta consciència de masses una línia política pot ser avantguardista si s'avança a la consciència de les masses esmentada (esquerranisme) i conservadora o retardatària si s'hi endarrereix.

Segons la teoria marxista la consciència avança per mobilització i viceversa.

³ Les definicions d'aquests conceptes procedeixen del *Petit diccionari de l'independentisme*, del qual aviat traurem una nova edició ampliada i actualitzada.

Estat. Estructura de dominació que concentra el poder polític i militar que s'exerceix damunt una àrea geogràfica determinada. Així hi ha estats nacionals i estats plurinacionals. Els estats plurinacionals (com l'Estat espanyol i l'Estat francès) no poden ser mai igualitaris i oprimeixen les nacions allunyades del poder central. L'estat dominant pot prendre diferents formes (dictadura, democràcia parlamentària, etc.) i es pot articular de manera diversa a nivell territorial (províncies, autonomies, federació...) però manté sempre la seva dominació basada en l'ocupació de les nacions oprimides.

La lluita per la independència postula la conquesta d'unes formes de poder estatal pròpies per a la nació. El tema de l'estat ha estat un element central en el debat entre el comunisme i l'anarquisme. Així, mentre els anarquistes postulen la immediata desaparició de l'Estat, els comunistes teoritzen la implantació de la «dictadura del proletariat» en un primer moment, per passar més tard a la seva dissolució. La superació d'aquest debat reclama aprofundir en els continguts de les formes de poder que permetin la màxima participació popular, tant en la lluita prèvia, com en la nova societat.

Els defensors de l'Estat són anomenats estatalistes. Aquest terme també és utilitzat per anomenar els partidaris de l'Estat opressor, tant l'espanyol com el francès.

Estratègia. Conjunt de grans mitjans necessaris en una línia política per a la conquesta dels objectius finals. Una estratègia pot ser definida per les formes d'acció i les formes d'organització establertes com a adequades per a un procés revolucionari determinat.

Per al procés revolucionari català, l'independentisme postula una estratègia de resistència contra les agressions del sistema que té com a eixos l'autoorganització a nivell nacional de les classes populars catalanes i l'enfrontament a l'Estat. Això vol dir estendre les organitzacions de les classes populars catalanes a tot l'àmbit nacional i delimitar i atacar l'enemic polític principal que és l'Estat espanyol i francès. (entenent que aquest enfrontament a l'Estat pot comportar la utilització de totes les formes de lluita).

La lluita contra l'Estat com a estructura de dominació és plantejada per l'independentisme com una lluita contra l'ocupació.

Ideologia. Conjunt de concepcions socials i polítiques pròpies d'un grup o corrent polític determinat, d'una classe social o d'unes formes de poder. Les principals ideologies polítiques sorgides de les classes populars i que han plantejat canvis socials favorables a aquestes són el comunisme, el socialisme i l'anarquisme. Totes han plantejat la desaparició de l'opressió de classe, però a partir de tesis diferenciades.

L'anarquisme postula la lluita contra tota opressió defugint tot burocratisme per construir la societat llibertària sense cap forma de coacció política i social i, per tant, sense estat.

El comunisme postula (a partir de les tesis del leninisme agrupades en el cos doctrinal conegut com marxisme-leninisme) la necessitat de la direcció revolucionària per part d'un partit sòlid i la implantació d'un estat proletari (o dictadura del proletariat) per garantir les conquestes revolucionàries.

El terme socialisme és molt més indeterminat i recull, de manera general, tota lluita que es proposa construir una nova societat on els mitjans de producció siguin de propietat col·lectiva (i no privada, com en el capitalisme). Aquesta designació recobreix tant experiències socialdemòcrates (reformistes) com corrents ideològics revolucionaris (socialisme revolucionari).

El comunisme i el socialisme revolucionari s'inspiren en la teoria marxista.

L'independentisme contemporani aplega al seu si corrents ideològics de procedència molt diversa que sintetitza en la lluita contra l'estat capitalista i per un projecte alternatiu d'acord amb els interessos de les classes populars.

La teoria política independentista es desenvolupa a partir del coneixement de la realitat nacional i de la delimitació de les línies estratègiques i tàctiques.

Cada sistema de dominació posseeix unes formes ideològiques desenvolupades tot constituint un cos de conceptes que serveix per justificar la dominació. El marxisme situa la ideologia com un fenomen de supraestructura, és a dir, que depèn (de manera

dialèctica, no pas mecànica) de la infraestructura constituïda per l'economia i les relacions econòmiques i socials. Cada mode de producció posseeix una ideologia transmesa per les classes dominants i que serveix per a la seva perpetuació i reproducció.

La dominació de l'Estat espanyol capitalista és justificada, per exemple, per diferents formes ideològiques basades en l'estabilitat social capitalista i en l'espanyolisme

La ideologia dominant acostuma a ser hegemònica al si de les classes populars a causa dels mecanismes d'influència social que el sistema de dominació controla, i és per això que l'independentisme, per poder avançar, ha de dur a terme una dura lluita ideològica.

Lluita. Terme que serveix per expressar les diferents formes d'acció d'un moviment. Així, es parla de lluita feminista, lluita obrera, lluita estudiant, lluita cultural, etc.

L'independentisme distingeix entre tres diferents formes de lluita principals:

-La lluita reivindicativa, o lluita basada en mobilitzacions contra opressions concretes.

-La lluita institucional, basada en la influència política al si de les institucions.

-I la lluita armada, basada en accions específiques en suport de reivindicacions populars, o contra l'Estat i les forces d'ocupació.

S'entén per lluita de masses tota actuació reivindicativa o política que té lloc en contacte amb àmplies capes de la població.

D'altres tipus de lluita fan referència a la resultant de la divisió en classes de la societat o la necessitat de combatre la ideologia dominant (lluita ideològica).

Marxisme. Conjunt de teories econòmiques, socials i filosòfiques que es proposen l'explicació de la història de la humanitat i dels seus canvis socials per mitjà de l'anàlisi materialista de les relacions (especialment econòmiques) entre les persones. Els aspectes sociològics del marxisme constitueixen el que s'anomena materialisme històric. I els aspectes filosòfics, el que és conegut com a materialisme dialèctic.

L'objectiu que inspira el pensament marxista és la transformació de la societat a partir de la utilització de les contradiccions existents al si del sistema capitalista que només tenen plena solució en una nova societat socialista.

L'independentisme revolucionari entén el marxisme com un instrument teòric per a l'anàlisi social i l'orientació dels objectius a conquerir, i no pas com un dogma.

El marxisme ha conegut moltes aplicacions. Una de les més esteses ha estat el marxisme-leninisme, que recull les aplicacions que va aportar Lenin per al cas concret de la revolució bolxevic (o revolució russa) i per a la fase monopolista de desenvolupament del capitalisme.

D'altres corrents han pres també el nom dels seus líders: trotskisme, maoisme, castrisme, etc. L'independentisme considera que aquestes diferents aplicacions corresponen a realitats històriques i geogràfiques diferenciades i que pertoca al nostre moviment de desenvolupar la nostra pròpia teoria revolucionària a partir dels conceptes bàsics del marxisme. És per això que els independentistes que s'identifiquen amb les tesis del materialisme històric es refereixen al marxisme revolucionari com a cos teòric.

Modernitat. Designació que reben algunes de les expressions ideològiques del capitalisme monopolista actual. La modernitat és una ideologia adequada a la situació de crisi profunda i permanent del sistema capitalista, per mitjà de la qual, a través de l'exaltació dels valors suposadament intrínsecs dels avanços tecnològics, pretén amagar les contradiccions i les opressions socials que el capitalisme genera. En certa manera ve a ser una reedició del liberalisme, ideologia pròpia del capitalisme naixent. La modernitat utilitza el miratge de l'*american way of life* (estesa actualment en diferents àrees per tot el planeta) per mantenir les zones en què s'han expandit com a forma de vida en una estúpida autocomplaença, al mateix temps que es presenta com a objectiu desitjable per a la majoria de la població mundial que viu en la marginació. Una darrera excrescència

de la modernitat l'ha presentada el discurs de la postmodernitat que postula la desaparició de les ideologies i la inutilitat de qualsevol canvi polític o social. És una ideologia apropiada per integrar al sistema la intel·lectualitat, a través d'un discurs cínic i ben poc original. La ideologia de la modernitat és aferrissadament contrària a l'independentisme, al qual acusa de fonamentalista, i postula un tipus de societat que prenent-se cosmopolita, no és altra cosa que una reproducció banalitzada dels valors socials més divulgats de l'estil de vida dels EUA.

Ocupació. Dominació d'un aparell d'un estat opressor damunt la població i el territori d'una nació sotmesa.

El concepte d'ocupació és fonamental per a l'independentisme ja que planteja de manera molt clara l'objectiu del necessari enfrontament amb l'estat de la lluita independentista. Aquesta no és pot limitar a la conquesta d'un espai cívic, electoral o parlamentari sinó que necessita l'expulsió o la destrucció de les forces d'ocupació per poder instaurar unes formes de poder que respectin la sobirania nacional (sense la presència coactiva de forces d'ocupació dins el territori).

Són forces d'ocupació no sols les forces armades (policia, guàrdia civil, exèrcit) sinó també tots els funcionaris espanyols que actuen com a agents espanyolitzadors (tant de l'administració, com de l'ensenyament, etc.) i també les forces polítiques i sindicals espanyoles i espanyolitzadores

D'acord amb aquest concepte d'ocupació, els aparells autonòmics són formes pertanyents al mateix estat, col·laboracionistes amb l'ocupació.

Organització. El tema de les formes d'organització és molt important i planteja tot un seguit de qüestions que cal tractar adequadament. En primer lloc, la qüestió de l'autoorganització a nivell nacional de les classes populars catalanes, que és un principi estratègic bàsic que cal defensar i aplicar si volem que l'independentisme sigui un moviment arrelat arreu de la nostra nació. En segon lloc, la qüestió dels models organitzatius concrets, el moviment i el partit, en els quals s'estructura tot moviment polític, com ho és l'independentisme.

La qüestió de les formes i models d'organització escollits en cada moment de la lluita és molt important i no pot ser deixada a la decisió espontània de les masses tal com postula l'espontaneisme. Cal habilitar en tot moment les estructures que garanteixin l'organització de les lluites i l'articulació de l'estratègia independentista, tot utilitzant al màxim pràctiques participatives i assembleàries. La qüestió de la direcció política és, doncs, una altra qüestió important ja que tot moviment necessita unes estructures que permetin l'adequació permanent de les línies d'acció a les necessitats de la lluita en cada moment.

Finalment, cal assenyalar la importància d'una valoració adequada del paper que han de jugar les persones individuals en les organitzacions, assenyalant tant els perills del personalisme com el paper simbòlic que, a voltes, necessàriament han de jugar.

Propaganda. Conjunt de mitjans i de tècniques adreçades a fer arribar o propagar un missatge (informació, teoria) a nivell massiu.

La propaganda es pot classificar segons l'objectiu recercat: si el que es pretén és transmetre principalment un contingut informatiu, ens trobem davant el cas de la propaganda pròpiament dita. Si el que es pretén és la transmissió d'una crida a l'acció, ens trobaríem en el cas concret de l'agitació. Si, en canvi, es tracta de transmetre una imatge o una idea determinada d'un grup, d'un moviment, d'una campanya, ens trobaríem en el terreny de la publicitat.

És evident que aquests diferents objectius es presenten, sovint, barrejats i necessitaran instruments o suports diversos com a canals per a la transmissió dels missatges. Així les tasques d'agitació se serveixen preferentment dels fulls, les pintades, les pancartes i els cartells i anuncis als mitjans de difusió i els mítings. I les tasques pròpiament de propaganda utilitzen les revistes, els documents, les xerrades, debats i conferències... L'agitació requereix un tractament adequat dels eslògans que han de ser adequats a l'ús que se'n faci (els eslògans orals han de permetre la seva fàcil elocució en

veu alta). I el conjunt de les activitats d'agitació i propaganda, un coneixement perfecte de les tècniques de publicitat (basada essencialment en les imatges icòniques, les simbòliques i els eslògans).

La propaganda dels moviments populars difícilment pot aconseguir decantar la consciència global de la població perquè no pot competir amb els mitjans de difusió oficials en mans de les classes dominants i dels estats, però sí que pot aconseguir la consolidació i l'enfortiment del moviment alhora que l'afebliment de la repressió i de la pressió ideològica de l'enemic. Cal, doncs, estudiar amb deteniment cada objectiu de propaganda necessari, valorant sempre l'instrument escollit i disposant el contingut i la forma d'acord amb la finalitat recercada. La propaganda independentista s'ha d'esforçar per distingir clarament (tant per la forma com pel contingut) entre la propaganda destinada al propi moviment (per tant a un receptor ja conscienciat) i l'adreçada al conjunt de les classes populars (en procés variable de conscienciació).

Tàctica. Conjunt de línies d'acció pròpies d'una organització per a una conjuntura determinada. Tota tàctica correspon a l'aplicació concreta dels principis estratègics en un moment donat. Són aspectes de la tàctica els programes polítics immediats (o programes mínims), els objectius organitzatius a curt termini, el tractament adequat de les conteses electorals o de les mobilitzacions de masses (diades, lluites reivindicatives, etc.). Tota línia tàctica de l'independentisme va precedida d'una anàlisi rigorosa de la conjuntura econòmica i política que situa d'una banda l'estat de les forces al poder i de l'altra el de les forces populars (entre les quals l'independentisme). Les línies tàctiques són vàlides normalment per períodes curts de temps i, almenys, cada dos anys són sotmeses a revisió i replantejament (en les Assemblees Nacionals o Congressos de les organitzacions).

Teoria. Conjunt de coneixements i de conceptes que permeten l'anàlisi de la realitat, la seva comprensió així com l'establiment de les línies d'acció. Moltes ideologies no són realment teories socials sinó més aviat idees i conceptes adreçats a justificar unes formes de dominació. La teoria necessària per a l'independentisme comprèn tres nivells d'elaboració: el coneixement de la realitat, la línia estratègica i les línies tàctiques. Per a l'independentisme és interessant de conèixer la realitat econòmica, social, política, endinsant-se en el coneixement dels temes demogràfics, sociolingüístics, els plans econòmics del poder... i la situació de les lluites i moviments populars, i de les diverses fraccions del poder. El coneixement de la realitat és bàsic a l'hora de delimitar la línia d'acció i cal que aquest coneixement sigui tan precís i exacte com sigui possible. Aquest coneixement s'ha de referir tant a la situació actual, com a fets més duradors o estructurals. La línia estratègica mereix també un desenvolupament teòric prou extens i profund ja que presenta l'aplicació de les formes d'acció i de les formes d'organització en una línia determinada. Qüestions com les referents a la lluita armada, funció del moviment i del partit, articulació de la direcció política, etc. han de ser conegudes amb profunditat per a aconseguir una aplicació adequada. Semblantment les diferents aplicacions tàctiques requereixen un coneixement ple de la conjuntura així com de la funció dels diferents nivells de lluita en cada moment concret. Entesa així, la teoria és ben allunyada de tota concepció dogmàtica. Les referències a sistemes teòrics (com el marxisme) ho són aleshores en tant que instruments per a l'anàlisi de la realitat i per a la concreció dels objectius a aconseguir i mai de manera dogmàtica. Un desenvolupament teòric adequat és, doncs, sempre necessari a nivell general i en qualsevol nivell d'acció particular. Un desenvolupament teòric insuficient pot portar el moviment a caure en un pragmatisme curt de mires que pot provocar en el moviment greus errors d'orientació de conseqüències fatals.

Violència. Conjunt de pràctiques socials i polítiques basades en la força física, per mitjà de les quals s'exerceix una coacció sobre les persones.

L'Estat manté la seva coacció damunt les classes populars per mitjà de l'exercici permanent de la violència que pot ser explicitada (apallissaments, tortures, presó, etc.) o latent (intimidació a causa de la capacitat de violència exhibida i demostrada).

Des d'un altre punt de vista la violència pot ser militar (per mitjà de l'ús o la intimidació amb les armes) o social (més difusa i manifestada per diferents mitjans de pressió social). En tots els casos el recurs a les armes és, però, la referència fonamental.

Les classes populars han qüestionat sempre el monopoli de la violència per part de l'estat i hi han oposat diferents formes de resistència utilitzant, quan cal, mitjans considerats violents. La violència popular no és, però, més que una conseqüència de la violència del sistema de dominació. Tot canvi revolucionari comporta, per aquesta mateixa raó, diferents nivells d'ús de la violència.

GUIA PRÀCTICA DEL/LA JOVE INDEPENDENTISTA

Seguretat i responsabilitat

L'objectiu d'aquest apartat és donar a la jove militància independentista un seguit d'indicacions relacionades amb la seguretat i la responsabilitat. L'experiència ens diu que els errors i deixadeses reiterats en aquest camp han tingut, en determinats moments, conseqüències nefastes per al conjunt del moviment independentista.

Es tracta, doncs, que a partir de l'experiència acumulada, per una vegada aprenguem de les errades passades i rectifiquem determinats comportaments i determinades inèrcies.

Cal ser, doncs, molt discrets, ja que les qüestions de seguretat esdevenen essencials si volem que els nostres objectius s'assoleixin. Com menys ens conegui l'enemic, menys podrà actuar contra nosaltres i més difícil li serà de destruir-nos. No ser negligents en aquest aspecte és un dels deures més importants dels i les militants si volem fer un moviment independentista fort. Qui pensi que se'n fa un gra massa de la seguretat, l'invitem a repassar detingudament què ha passat els darrers vint anys dins les organitzacions de l'independentisme revolucionari.

Les indicacions que tot seguit es faran s'han d'aplicar flexiblement i gradual. En aquest tema, com en tants d'altres, no es pot pretendre transformar la realitat en un dia; si forcem un canvi bruscat de les nostres inèrcies, es poden produir resultats no desitjats. Tot i ser progressius, s'ha d'assegurar que s'introdueixin en un curt termini de temps.

Per acabar aquestes línies introductòries, convé recordar que en el concepte de seguretat s'inclou tant el fet d'impedir que qualsevol informació interna pugui caure a mans de l'enemic o l'adversari, com el fet d'actuar d'una manera adequada al si d'una organització revolucionària, és a dir, evitant que de la nostra conducta es puguin derivar distorsions en la informació o un agreujament de les tensions i discrepàncies internes.

-Sobre el telèfon. Tot i que sabem que tots els telèfons no estan «punxats», hem d'actuar com si ho estiguessin. En la mesura que sigui possible hem d'evitar dir per telèfon cites, reunions, noms de persones, ni cap tipus de dades, càrrecs, etc., o com a mínim reduir les dades a la mínima expressió (per exemple «quedem...», o «...a l'hora de sempre», o «...al lloc acordat»). Amb menys raó s'ha d'utilitzar el telèfon per fer debats polítics o qualsevol manifestació que permeti entreveure la posició del/la militant en relació amb algun determinat tema, sobretot si aquest és un tema conflictiu al si de l'organització. Evidentment també s'ha d'anar amb compte a l'hora de fer al·lusions crítiques a d'altres militants; l'enemic no ha de conèixer les nostres discrepàncies internes o allò que no funciona. Tampoc no s'ha de dir res que pugui informar sobre la nostra estructura, o els càrrecs o funcions que desenvolupa cada militant, i menys encara dels responsables de seguretat o aparell.

Conclusió. Totes les cites o informacions que es puguin fer de paraula millor que es facin d'aquesta manera, encara que això comporti un petit desplaçament. Si no es pot actuar així, cal intentar utilitzar telèfons segurs (per exemple, telèfons mòbils de targeta recents, cabines, etc.).

-Sobre les cartes. En aquest apartat com en l'anterior, es fa necessària la màxima discreció. En relació amb les cartes a la presó, cal tenir-hi una cura especial amb el que s'hi diu. Per tant, no cal ser gaire explícit a l'hora d'escriure sobre determinats assumptes. Abans d'enviar qualsevol carta rellegiu-la per veure si us heu deixat anar massa de la llengua.

S'ha de ser també molt discret en els correus electrònics, que també poden ser controlats (vegeu Apèndix 2).

-Sobre documents i papers interns. Quantes vegades, després d'alguna reunió, han quedat sobre la taula documents, butlletins interns, etc.? Segurament tantes que ni

ens en recordem. A més de no deixar els papers interns en llocs públics, és fonamental fer-ne l'ús adequat, la qual cosa implica evitar tant que qualsevol persona aliena a les nostres organitzacions hi tingui accés com acumular a casa paperassa. Com més intern sigui un document, més pressa s'ha de tenir a fer-lo desaparèixer. Aquesta màxima val també per als arxius informàtics (vegeu Apèndix 2).

Nota. Si no es poden destruir els papers amb màquines especials, cal destruir-los a mà tant com sigui possible i llançar-los lluny de casa o dels locals.

-Sobre reunions i cites. Com ja insinuàvem a l'apartat del telèfon, cal procurar fer les convocatòries de reunions i cites de tal manera que aporti el mínim d'informació a l'enemic. Això vol dir limitar tant com es pugui l'ús del telèfon i de la carta. És evident que aquest objectiu no és sempre possible, però en la mesura que es pugui s'ha d'intentar convocar les reunions d'una per l'altra. També, entre militants que es veuen sovint en un lloc convingut, és fàcil de reduir a l'indispensable la informació d'una convocatòria feta per telèfon a corre-cuita. Per acabar és convenient canviar regularment els bars i locals públics en què es fan cites, especialment als nuclis urbans (en cas que no es disposi d'un altre lloc més segur per fer-les).

-Sobre les converses de cafè i rumors. Les converses de cafè anteriors i posteriors a les reunions són una de les fonts d'informació més valorades per l'enemic i, per tant, cal anar-hi amb compte. Sobretot en períodes de debats intensos (externament i internament) hi tenen l'orella ben posada, cosa que els permet copsar les nostres tensions i problemes. Això no implica que calgui evitar de totes totes parlar de política als bars, sinó que en fer-ho hem de vigilar de què parlem i si hi ha tafaners al voltant. Com més intern i problemàtic és un assumpte, menys se n'ha de fer tema de conversa als locals públics. A banda d'aquestes objeccions, s'ha de tenir present que les converses de cafè són el lloc i moment idoni per a l'expansió dels rumors. No cal recordar moments de la nostra història en què fer-la petar al bar ha substituït el veritable debat polític, obert i seriós. Per això, més que enlloc, cal anar amb compte amb els rumors que apareixen «per casualitat» en aquests moments. Quan el rumor o la conversa a cau d'orella substitueixen les reunions orgàniques d'una organització, podem dir que aquesta és morta; per tant, és una obligació de qualsevol militant aturar la rumorologia i criticar qui la fa servir.

-Sobre la puntualitat. En qüestions de seguretat la puntualitat és un element clau. En certes situacions, la no presentació d'algú a l'hora establerta pot ser un signe que alguna cosa no rutlla. La llarga espera és poc discreta, ja que mentre esperes et poden controlar, fotografiar, detenir, etc. La forma més discreta de trobar-se és simular la casualitat, o trobar-se i marxar immediatament. Acostumar-se a ser absolutament puntuals en la política té a més altres beneficis, com ara l'estalvi de temps per al conjunt del(e)s company(e)s. Quant de temps que es podria dedicar al debat polític es malbarata esperant els/les irresponsables que arriben tard a una reunió?

-Sobre les manifestacions. Aquí cal insistir essencialment d'anar amb compte amb els informadors de paisà. Funcionar sota els dictats d'allò «que demana el cos» o «l'ebullició de la sang» és apolític i temerari. Els i les militants independentistes han de saber desaparèixer en el moment que una manifestació acaba dominada per provocador(e)s. Tots sabem que els/les provocador(e)s, a més d'oferir una imatge nefasta per a l'independentisme, cerquen atreure el jovent cap a les seves accions per tal que després puguin ser detinguts, controlats i intimidats.

-Seguretat i informàtica. Consulteu l'**Apèndix 2**.

La propaganda política i les mobilitzacions

Què és la propaganda política?

Existeixen diferents formes de propaganda política. Algunes tenen com a objectiu la transmissió d'informació (revistes, fulls, concentracions o actes...); d'altres no són estrictament informatives i fan referència a la utilització d'elements de publicitat (les imatges, els símbols, els eslògans, etc.).

L'objectiu de la propaganda política revolucionària és múltiple:

-En primer lloc, donar a conèixer fets que el poder amaga (lluites, objectius polítics, repressió...).

-En segon lloc, convèncer de la justesa de les lluites populars i dels errors del poder dominador.

Cal ser conscient, però, que aquest objectiu no es pot aconseguir amb un abast majoritari mentre els mitjans de difusió més potents (especialment la TV) siguin a les mans de les classes dominants. Però si bé no es pot capgirar l'opinió pública (i d'aquí el «handicap» dels partits revolucionaris a les eleccions), sí que es pot aconseguir un ressò popular ampli, recollir simpaties, etc., de tal manera que s'impedeixin o s'obstaculitzin els objectius d'aïllament i destrucció del moviment per part de l'Estat.

La propaganda és, doncs, fonamental per a la lluita revolucionària; depèn de les formes i els continguts utilitzats la possibilitat mateixa de la supervivència del moviment nacional-popular.

Anàlisi dels principals mitjans de propaganda

Analitzarem tot seguit diferents tipus de mitjans de propaganda considerant per a cada cas els aspectes següents:

- Destinatari de la propaganda
- Objectiu recercat amb l'ús de la propaganda.
- Procés d'elaboració, edició i distribució.

-Textos formatius i informatius. Incloem en aquest apartat aquells documents d'anàlisi i documentació com dossiers, anàlisis conjunturals, balanços polítics, línies d'acció, etc.

Són textos principalment adreçats a la militància i simpatitzants, però malgrat el reduït el seu abast numèric tenen molta importància en la cohesió i clarificació del moviment.

-Textos d'agitació. Es tracta de textos adreçats a les mobilitzacions, com ara fulls (de denúncia o reivindicació), fulls de convocatòria, etc.

Pretenen arribar a un públic ampli i serveixen per atreure les classes populars a una convocatòria i per explicar-ne el contingut en el decurs de la realització de la mobilització.

-Eslògans. Els eslògans sintetitzen amb pocs mots línies de treball, denúncies, etc. Poden ser orals, escrits públics o lemes.

Els eslògans orals són pronunciats en concentracions i manifestacions i han de ser estudiats i adequats a aquesta finalitat (separació d'accents i síl·labes). Els eslògans escrits i públics apareixen en pintades, pancartes i adhesius. Els lemes s'utilitzen en encapçalaments de revistes i documents.

Els eslògans han de ser acuradament triats en cada mobilització, ja que són eficaços en la mesura del seu encert.

-Simbologia. L'independentisme utilitza símbols diversos associats a diferents organitzacions o al conjunt del moviment.

El símbol general del conjunt del moviment independentista és l'estelada, composta de les quatre barres sobre fons groc de la bandera catalana (que simbolitza la nació) i l'estel roig de cinc puntes (que simbolitza la idea d'Estat, de lluita contra l'opressió [roig de la sang dels explotats], de socialisme, d'humanitat tant individual [5 puntes: 4 extremitats + el cap] com global [5 continents habitats]), emmarcat en un triangle rectangle groc (que representa la idea de república [inicialment era equilàter]). Val a dir que tant si l'estelada es representa de manera horitzontal (bandera al pal), com verticalment (a manera d'estendard o senyera), cal veure'n l'estel vertical, és a dir, la punxa sempre amunt, tot i que, normalment per raons d'estalvi, abundi l'estelada que hauria de ser estendard i no pas bandera.

Sent coherent amb el seu internacionalisme i identificant-se amb la lluita de qualsevol classe i nació oprimida, el moviment ha de fer seus alguns símbols internacionals com la bandera roja (el color es degut al que s'ha comentat més amunt), l'estel roig (ja comentat quan parlàvem de l'estelada), la falç i el martell (representació de l'aliança entre les classes populars, en concret la camperola i l'obrera), etc.

Un altre símbol és el puny alçat, que en principi hauria de ser el dret de cadascú (és a dir, el dret per a persones dretanes i l'esquerre per a les esquerranes [no estem parlant de tendències polítiques, sinó d'habilitat manual]), però això ha estat desvirtuat per l'ús que n'han fet tradicionalment diverses tendències ideològiques de l'esquerra.

El puny, com a senyal de ràbia, de lluita, de rauxa, és ben tancat, amb el dit gros sobre els altres; i, com a senyal de raó, de seny, d'organització, és prop del cap (un pam), amb el colze flexionat (el puny alçat no pot pas semblar una versió d'esqueres de la salutació feixista).

Una síntesi de tot plegat és el logotip d'una estelada dins un puny dret.

Existeixen també anagrames i logotips propis de grups polítics, associats a capçaleres de revistes, etc.

-La propaganda clàssica i de carrer. Cal que l'independentisme entengui que una pancarta barroera (plàstic i retoladors, etc.) crea una imatge de moviment polític feble, improvisador i sense recursos. En canvi, una de ben feta amb bons materials dona la imatge contrària: la d'un moviment molt organitzat, fort, contundent, amb recursos econòmics i humans, amb una línia clara, etc. En el camí de millorar-ne el rendiment hem de saber que la imaginació ens permetrà de trobar-li noves i diferents utilitzacions, ubicacions, etc., fora dels típics usos en manifestacions, actes i parades polítiques.

Vet aquí algunes idees que caldria aplicar: canviar els materials (roba), fer lletres ben fetes i proporcionades, fer quadrar els marges, introduir dibuixos, utilitzar colors, variar el color del fons (fugint del blanc), construir estructures per tensar les pancartes, penjar-les en ponts, edificis, etc. Convé també fer plantilles per fer-les clòniques, etc.

Igual que es fan pancartes de qualitat, amb el mateix sistema es poden fer murals que resulten molt agraiats, ja que la seva durada pot ser molt llarga. En algunes zones de Barcelona es conserven murals de l'any 1976. Paga la pena dedicar-hi un matí de feina si ha de durar 20 anys. Mentre existeixi el mural cal mantenir-lo, cuidar-lo, reparar-lo si algun grup feixista el fa malbé. També es poden fer diaris murals amb continguts informatius que es renoven periòdicament.

El cartell és un element típic de tots els moviments revolucionaris, però actualment tothom fa cartells per a tot. Per tant, el repte és aconseguir un disseny que atregui l'atenció. Cal que el cartell sigui coherent i segueixi la línia d'imatge del moviment independentista.

Si ens fixem en quin ús s'ha fet del cartell dins els moviments revolucionaris, veurem que n'hi ha hagut de molts tipus i s'han usat també diversament. Cal, doncs, que aprofitem aquest llegat i treballem amb els cartells muts, els compostos, els de repetició, les coles barrejades amb pols de vidre per evitar que es puguin arrencar, les

tècniques per enganxar-los molt alts, el cartell penjat com a banderola, o el penjat d'un cordill, o col·locat entre els vidres dels expositors de les marquesines d'autobusos, etc.

Si el cartell és l'estrella de la imatge política, el full volant ho és de la propaganda clandestina. Cal continuar utilitzant els sistemes de distribució clàssics, com ara posar-les a l'interior d'una pancarta desplegable, o sobre un camió, o llançar-les amb morter de cartró, o adossades a un coet, o llançades als estadis, etc.

Un altre sistema clàssic d'agitació de carrer és la pintada amb esprai (recordem que els esprais perjudicials per a la capa d'ozó no són els més adequats, si el que volem és mantenir una mínima coherència). Hi podem recórrer sobretot per anunciar actes de protesta immediata, però cal anar amb molt de compte amb el lloc on es fan (si el teu veí acaba de restaurar la seva façana i la hi pintes, per molt just que sigui l'eslògan, segurament serà una persona que es posarà en contra del moviment independentista). Quan no sigui una protesta immediata, paga la pena dedicar una estona a fer plantilles, ja que es dona una imatge molt més seriosa. També es pot jugar amb els colors variant el fons, usant diverses plantilles amb diferents colors, realitzant cada pintada amb un color, etc. En ponts, autopistes, grans murs, etc. es pot pintar amb brotxa o corró i pintura normal (la pintada és molt més gran i és molt més econòmica).

Mobilitzacions i actes públics

-Els aspectes legals. Existeixen molts tipus de manifestacions i actes públics, que es poden dividir bàsicament en dos grans grups: les legals i les alegals. Legals són aquelles que compten amb una comunicació a la Delegació del Govern espanyol i en què hi ha un o uns convocants alhora responsables del servei d'ordre i de donar la cara per a qualsevol incident que pugui passar des del moment en què s'inicia la manifestació fins que es desconvoca públicament. Les alegals són convocatòries sense comunicació a la Delegació del Govern que s'originen en situacions extraordinàries d'urgència o problemàtica espontània.

Per tal que la manifestació o acte al carrer sigui «legal», és a dir, permesa, cal comunicar a la Delegació del Govern, detallant-ne dia, hora i recorregut en el termini establert.

Si es tracta d'un acte en un local o recinte tancat, no cal permís oficial. Només es necessita l'autorització dels qui gestionen el local (centres cívics, casals, ateneus, Aula Magna, etc.).

-La convocatòria. Depenent de la importància que ha de tenir, els recursos i el temps de convocatòria, es farà d'una manera o altra. Pot ser que es convoqui amb cartells, cosa que és el més habitual; es poden utilitzar també fulls volants o fulls informatius que es deixaran en casals i ateneus, es repartiran en actes o manifestacions previs, etc. Es pot utilitzar un cotxe amb megafonia per reforçar la convocatòria durant els dos o tres dies anteriors. És molt eficaç també posar algun anunci al diari, el mateix dia si l'acte és a la tarda o al vespre, o el dia anterior si l'acte és al matí. És preferible anunciar-se a les pàgines dretes i, si es pot, a la secció de política nacional. Finalment, cal no oblidar-se de fer una tramesa de fax a la premsa, a les seccions de política i agenda.

-El servei d'ordre. La seva feina és assegurar que la manifestació o l'acte transcorri tal com s'havia acordat, tot garantint la seguretat de les persones que hi participin. Per tant, cal aïllar i expulsar els possibles provocadors i donar una imatge de seguretat que ha de correspondre's amb la realitat.

-Com s'organitza? Si es tracta d'una manifestació, cal situar grups amb un mínim de 4 persones als 4 extrems de la manifestació; si es disposa de prou gent i la manifestació és gran, cal situar grups pel mig.

En cas d'actes públics s'han de cobrir totes les vies d'accés i de sortida, i un grup s'ha de situar davant de l'escenari i els seus accessos. Els diferents grups han d'estar en contacte, raó per la qual cal disposar d'elements de comunicació: telèfons mòbils, ràdios

o, si no, missatgers. Tots aquests sistemes tenen avantatges i inconvenients, però el millor és la ràdio. Aquest sistema de comunicació és el millor perquè permet que tots els grups estiguin informats del que passa. Cal recordar que, a més, no cal tenir els aparells de ràdio en propietat ja que es poden llogar.

Cada grup ha de tenir un responsable capaç de prendre iniciatives tant polítiques com tècniques. Tot el servei d'ordre ha de tenir com a mínim un responsable general que ha de saber en tot moment què està passant en el conjunt de la mobilització.

-Mitjans amb què compta el servei d'ordre. La dissuasió és una eina eficaç. Per tant, si hi ha un servei d'ordre potent i visible, es poden evitar molts problemes, perquè no oblidem que el millor que pot passar en una mobilització és que el Servei d'Ordre no hagi d'intervenir.

Per això normalment és bo que la majoria dels components del servei d'ordre vagin identificats. Es pot optar pels braçalets, un adhesiu o una samarreta en què figurin el nom de l'organització i la inscripció «Servei d'Ordre».

Com ja hem comentat abans, és imprescindible comptar amb algun sistema de comunicació entre els diferents grups i entre aquests i el/la responsable general.

El servei d'ordre ha de disposar també dels mitjans necessaris per defensar els manifestants o assistents a l'acte organitzat dels possibles atacs de grups de provocadors, de contramanifestants o de gent que sent contrària a la mobilització la vulgui impedir agredint els manifestants o assistents.

-Com treure el màxim rendiment a les mobilitzacions. La posada en escena és un aspecte que no és pot deixar de banda i massa vegades s'oblida. Una feina ben feta en aquest aspecte ens pot permetre:

- a) no semblar que hi hagi menys gent que no la que som realment;
- b) fer més propaganda i per tant rendibilitzar l'acte;
- c) donar una imatge de força creïble, de seriositat i d'estar molt organitzats.

a) Per semblar més gent. Si, a més de les tasques de protecció, el servei d'ordre s'encarrega d'organitzar la gent, fent que no s'acumulin, però també que no quedin grans zones buides o molt pobres de gent, la manifestació o acte al carrer ocuparà una zona més gran, amb una densitat homogènia. Si a això s'hi suma una gran quantitat de pancartes aixecades i moltes banderes estelades i de l'organització convocant, la manifestació semblarà força més gran.

b) Per fer més propaganda. S'ha de rendibilitzar l'esforç i fer pancartes ben fetes, de qualitat, tenint en compte l'amplada del carrer de la manifestació (almenys la primera, que és la que va baixa). Darrera d'aquesta es poden posar banderes estelades i de l'organització convocant; si és antirepressiva es poden posar-hi les cares dels represaliats i els morts en combat. Cal que hi hagi moltes pancartes altes ben fetes i intel·ligibles, és a dir, ben portades. Les assemblees comarcals també hi poden dur les seves. Cal cridar eslògans clars i contundents, però cal que tothom segueixi només el que es crida per la megafonia.

c) Per donar imatge de força i seriositat. És necessari que els i les militants de l'organització convocant facin un esforç de disciplina assegurant que el servei d'ordre funcioni molt correctament; expulsant els provocadors, o fent fracassar els seus intents; evitant que la gent es drogui dins la manifestació; no permetent actuacions fantasmes (per exemple, portar la cara tapada sense cap necessitat); impedit que es cridin eslògans contraproductius que no responen a la convocatòria o que són sexistes o xenòfobs («Gora ETA!», «Putxa Espanya, putxa Madrid!»); intentant desplaçar la gent que porta símbols o banderes d'altres causes; assegurant que les pancartes estiguin ben fetes i que sobretot estiguin ben portades, que avancin homogèniament, que es portin horitzontals i tensades; fent que les banderes estiguin ben distribuïdes; intentant cridar constantment eslògans molt ben triats per a l'ocasió; triant gent ben preparada i sense defectes en la parla perquè s'encarreguin de cridar els eslògans..

Els mitjans de comunicació: com incidir i com rendibilitzar les poques oportunitats

Hem de ser conscients de la importància dels mitjans de comunicació, especialment la televisió, que actualment són el millor sistema de control ideològic de la societat i, per tant, el més apreciat per qualsevol tipus de règim. Si ens centrem en la televisió, cal tenir present, però, que la ideologia no es transmet tan sols a través dels informatius, sinó que tenen més incidència els programes que aparentment només pretenen entretenir. La programació sol caracteritzar-se per ser el mínim comú múltiple, és a dir, que el nivell és prou baix com perquè ho entengui fins i tot el més analfabet. El segon gran avantatge que li troben a aquest giny és que mentre la gent mira la televisió no pensa, no actua, no es comunica; en definitiva, està dominada, controlada, influenciada i és dòcil.

Deixant de banda aquest fet, bàsicament s'han definit 4 camins molt diferents per tal d'incidir en els mèdia:

-Primer. Hi ha els grups que han creat petites ràdios i televisions locals lliures i independents. Tot i que no cal menystenir aquestes iniciatives i cal esperar-les i contribuir-hi, s'ha de tenir en compte que aquestes iniciatives necessiten un esforç continuat tant econòmic com humà, cosa que els fa molt difícil competir en influència amb els mitjans del sistema. Molts cops la criatura s'acaba menjant els seus progenitors, excepte en casos com MED TV, el canal de televisió per satèl·lit del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK). Cal pensar, però, que el PKK té uns dos milions de militants.

-Segon. La segona opció consisteix a intentar introduir vídeos en els noticiaris. La idea és bona però no sempre és possible, ja que perquè funcioni o bé l'has de fer molt grossa, o bé has de ser poc perillós i fins i tot una mica simpàtic. Els precursors d'aquest sistema van ser diferents grups de Palestina i del Líban, que filmaven bàsicament missatges de persones segrestades. Posteriorment s'han vist altres casos, com ara els preparatius del segrest de l'ambaixada japonesa al Perú per part del Movimiento Revolucionario Tupac Amaru (MRTA) o recentment, i a casa nostra, un vídeo del moviment Okupa, on es veia com tapiaven una de les portes de la casa que Jordi Pujol té a Queralbs.

-Tercer. Es tracta d'aprofitar i rendibilitzar els pocs espais que els mitjans de comunicació deixen als ciutadans. Ens referim bàsicament a cartes al director o a trucades a la ràdio i, en menor mesura, a la televisió. A aquests mitjans tradicionals caldria afegir-hi el correu electrònic, que no és cap altra cosa que una carta que arriba més aviat al seu destinatari.

Una pràctica sistematitzada i organitzada en aquest terreny permetria fer arribar a un gran nombre de ciutadans (més gent que amb un cartell) la posició de l'Esquerra Independentista sobre un munt de problemàtiques (Pla Hidrològic, immigració, Llei del Menor, precarietat laboral, etc.), la qual cosa contribuiria a crear una opinió pública més favorable als nostres posicionaments. A més, faria creure que hi ha més gent que pensa com nosaltres i el nostre moviment deixaria de veure's com a marginal. Vegeu diferents llocs on es pot intervenir a l'Apèndix 3.

Les nostres intervencions han de ser raonades, argumentades, amb informacions detallades si pot ser (no oblidem que una de les funcions de la propaganda política és informar d'allò que hi ha interès a amagar). No s'han d'engegar pamflets o discursos que només serien adequats per a una reunió interna d'una organització. S'ha de pensar que ens està escoltant gent amb un grau de consciència variable. Finalment, en la mesura que sigui possible, cal parlar amb tranquil·litat i no aparentar crispació. Si com passa de vegades algun(a) tertulià/na interromp la nostra intervenció, se li ha de demanar amb tranquil·litat que sigui educat i no interrompi, ja que si entrem en el seu joc de veure qui ocupa primer el torn de paraula hi sortirem perdent nosaltres.

Normalment, el procediment és trucar i dir de què vols parlar. La persona que atén les trucades et demana el telèfon i, si no hi ha censura, et truca més tard. Convé trucar de seguida que la persona presentadora demana als/les oients que hi participin. Si el

programa és nocturn, es pot trucar més tard i esperar a veure quines bestieses diuen algun(e)s tertulians per replicar-les (v. Apèndix 3).

-Quart. Una altra manera d'incidir en els mitjans de comunicació és mitjançant el que s'anomena *acció mediàtica*, que consisteix a atreure l'atenció dels mitjans amb la realització d'una acció espectacular. Es tracta, doncs, de modificar l'agenda d'aquests mitjans, que molt sovint està dominada per la rutina, amb accions caracteritzades per dos valors que aprecien molt els periodistes: l'espectacularitat i la novetat. Al nostre país va ser la Crida a la Solidaritat qui hi va recórrer sovint i va aconseguir cops d'efecte que van tenir molt de ressò mediàtic. I grups com Preso-ekin Elkartasun Kideak (Solidaris amb les/els preses/os) es dediquen exclusivament a la planificació i la realització d'aquests tipus d'accions.

Tot i els bons resultats que a curt termini poden donar les accions mediàtiques, cal fer-ne un ús mesurat i preparar-les amb molta cura, vigilant-ne tots els detalls (vegeu Apèndix 1). Cal tenir en compte que la mateixa lògica dels mitjans, que com ja hem dit busquen l'espectacularitat i la novetat, obliga els grups que recorren sovint a l'acció mediàtica per donar a conèixer les seves reivindicacions i objectius a superar l'acció anterior i a la recerca constant de l'originalitat, la qual cosa no és sempre possible. Hi ha, doncs, el perill d'esgotar la fórmula.

També s'ha de considerar que els mitjans poden boicotejar (és a dir, silenciar) les accions mediàtiques realitzades per grups considerats perillosos per al sistema. Per exemple, per als mitjans espanyols (dintre dels quals cal incloure diaris com *El Periódico* o *La Vanguardia*) no resulta igual de simpàtica una acció de *Greenpeace* que una protagonitzada per un grup o organització independentista. Recordem també el tractament diferent que rebien als anys 80 les accions de la Crida, que obtenien un gran ressò, i els GDL, que eren minimitzades o simplement silenciades. Un altre exemple significatiu el constitueix el gairebé silenci amb què la televisió (i part de la premsa) va tractar l'espectacular acció de Preso-ekin Elkartasun Kideak durant la inauguració del Mundial d'Atletisme a Sevilla (20-8-1999)

Un altre problema a considerar és la necessitat constant de canviar les persones que es dediquen a aquesta mena d'acció, ja que és evident que es cremen i, si no es renoven, els serveis de seguretat n'adverteixen la presència fàcilment, amb la qual cosa es perd el factor sorpresa, imprescindible per dur a terme exitosament una acció mediàtica.

Finalment, s'ha de valorar el fet que encara que l'acció mediàtica és un bon recurs propagandístic i s'ha d'explicar per si mateixa, cal que es dugui a terme en el context d'una campanya que recorri a d'altres mitjans de propaganda. Una acció mediàtica aïllada pot aconseguir cert ressò mediàtic, però s'oblidarà de seguida, com passa amb la majoria de les informacions que rebem a través dels mitjans de comunicació.

Tot i aquests perills, el moviment independentista ha d'apostar per aquests tipus d'acció i no pot renunciar-hi.

Què fer davant d'una detenció?

Introducció

Aquest apartat pretén ajudar tot aquell que en un moment determinat pugui ser identificat o detingut a exigir els drets que la legislació vigent preveu per a aquests casos. Previsions que, segons els diversos testimonis, en poques ocasions es compleixen.

Pretén, així mateix, oferir una sèrie de consells pràctics per a aquells familiars o amics que habitualment es troben absolutament desorientats quan, al seu voltant, es produeix una detenció.

Tenint en compte les nombroses denúncies de tortura dels detinguts sota legislació antiterrorista (la qual caldria qualificar de terrorista, ja que el seu objectiu és terroritzar el/la detingut/da), volem oferir també una sèrie de consells pràctics basats en l'experiència d'aquestes persones detingudes i torturades per tal d'evitar que el dret de tot detingut a no declarar no es vegi violentat per la pràctica de la tortura, sigui aquesta física o psicològica.

Per acabar, voldríem remarcar la importància d'aquest capítol del llibre. El/la militant hauria de memoritzar-ne el contingut, per tenir-lo ben present en cas que es vegi immers en algunes de les situacions que s'hi descriuen. La impunitat amb què actuen els aparells repressius de l'Estat es veu afavorida per la ignorància de la legalitat que molt sovint han demostrat els/les represaliats/des.

Identificació

La identificació és la situació més comuna amb què ens podem trobar quan ensopeguem amb les forces d'ocupació. És un procediment que pot quedar-se en una identificació rutinària o formar part d'un procés més ampli, és a dir, una detenció.

En un principi tractarem el primer cas, és a dir, el de la identificació en una situació que no vagi més enllà.

En primer lloc, cal dir que els únics que et poden demanar el Documento Nacional de Identitat (DNI) són els cossos repressius de l'Estat, és a dir, les diferents policies i guàrdies. Un particular o un guàrdia de seguretat no te'l pot exigir mai; si ho fa, digues-los que no tens per què mostrar-lo. En aquest cas, pot passar que avisin la policia i et mantinguin retingut fins a la seva arribada, sempre que es doni una situació d'infracció flagrant. Un exemple il·lustratiu el trobem quan t'agafen sense bitllet en un transport públic i no vols o no pots identificar-te. Un cop arribi l'agent de policia, la forma d'actuar és cosa teva i de la prepotència de l'agent.

Un altre aspecte que és important recordar és que cada cop que t'identifiquin t'han d'especificar per què ho han fet, ja que segons la seva legalitat només poden demanarte la documentació quan es pot produir un suposat delicte o si ha succeït alguna infracció amb què et puguin relacionar.

Un cop els hakis lliurat el DNI, comprovaran les teves dades per ràdio i és probable que les anotin en una llibreta adjuntant alguna descripció física o de la teva manera de vestir. Teòricament, t'haurien de tornar immediatament el DNI, però acostumen a allargar l'espera, i ho aprofiten per avisar altres unitats que rondin per la zona perquè hi facin acte de presència. Així intenten intimidar-te. Conserva la calma i no dubtis a burxar-los preguntant-los per què t'estan identificant, demanant que et tornin el DNI o el que se t'acudeixi.

En cas que no portis el DNI, se't poden endur a comissaria (acostuma a ser la més propera) per comprovar les dades. També ho poden fer amb l'excusa del mal estat del DNI, del passaport o del carnet de conduir, o al·legant que sospiten que és fals. A les dependències policials comproven les dades que els has proporcionat introduint-les en un ordinador (nom i cognom, nom del pare i la mare, data i lloc de naixement i número de DNI). És possible que no es refiïn de les dades i vulguin verificar la teva identitat

prenent-te les empremtes dactilars. Per realitzar aquest tràmit et porten a comissaries més grans, on hi ha la policia científica (per exemple, Laietana o Via Augusta, a Barcelona).

Recorda que des del primer moment que la policia t'atura es considera **retenció**; s'entén per retenció el fet que la policia et mantingui sota el seu control fins a aconseguir identificar-te. Més aviat es tracta d'una pràctica intimidatòria generalitzada entre les diferents policies, que la retenció per demostrar qui mana i abusar del poder que tenen. Si et queixes o et rebotes, poden allargar-ne el temps, poden enviar-te a la policia científica i, fins i tot, poden acabar detenint-te sota falses acusacions.

Mentre estiguis a comissaria retingut pensa que ells es trobaran amb el compromís d'especificar per escrit la causa de la identificació en un llibre de registre que et faran signar abans de sortir. Pots negar-t'hi si vols, ja que tampoc serveix de res. Pregunta'ls sobre el motiu i exigeix que ho deixin ben clar. Legalment, el temps de la retenció ha de durar el «mínim de temps imprescindible». Si comences a sospitar que la retenció s'està allargant injustament i et veus amb ànims de fer-ho, pots començar a amenaçar-los dient que avisaràs el teu advocat perquè presenti un *Habeas corpus* per detenció il·legal.

Recorda que no estàs detingut i que, per tant, tens tots els drets: si, per exemple, portes un mòbil, teòricament tens tot el dret a trucar. L'única cosa que tens restringida és la llibertat de moviment. És molt important que conservis la calma, que siguis molt conscient del que t'estan fent i del que això comporta.

En un principi no t'estan acusant de res, senzillament t'estan identificant. No estàs obligat a contestar cap pregunta. No estàs obligat a signar res. Per exemple, si estàs passejant i et demanen la identificació, no la dus a sobre i et porten a comissaria, és molt probable que estiguin cometent un delictes de detenció il·legal. Tot i això, és gairebé impossible que prosperi una denúncia per un fet com aquest.

Ara bé, també s'han donat casos en què, amb l'excusa d'identificar-te a comissaria, la retenció ha format part d'un muntatge policial amb la intenció de detenir una altra gent. En el temps que et tenen apartat, poden buscar o inventar-se proves que t'impliquin en alguna infracció. Un exemple el trobem durant les 14 detencions realitzades després d'una acció contra l'Europa del Capital: després d'un aldarull van retenir-los sota l'excusa d'identificar-los per comprovar si hi havien estat implicats. Passades tres hores, el temps suficient per construir proves en contra seva, van formalitzar-ne la detenció.

Per acabar, cal dir que la Llei de Seguretat Ciutadana preveu un sistema d'indemnització pels perjudicis que pugui causar un trasllat per identificació; per exemple, quan et retenen en anar a la feina. Per demanar-la has de fer un escrit a la Delegació del Govern espanyol. Com és obvi, es tracta d'un procediment llarg i tortuós.

Detenció

Des del moment que ets detingut has perdut la teva llibertat i et trobes en un món desconegut en què et voldran fer sentir com un ninot amb la voluntat i la dignitat segrestades.

Tot i així, tens tota una sèrie de drets que pots exigir d'acord amb la legislació actual. Convé que els exigeixis per demostrar a qui et deté que pel fet d'estar detingut no estàs vençut/da ni sotmès/a als seus capricis.

Per fer més comprensible tot el que habitualment envolta una detenció, hem considerat més adequat i pedagògic presentar la situació tal com se sol donar habitualment en ordre cronològic. Per això, hem dividit l'exposició en els apartats següents:

- Registre domiciliari.
- Tipus de detenció.
- Declaració policial.
- La tortura i els seus mètodes.
- El metge forense.
- Declaració judicial.

- Denúncia judicial.
- Què pot fer el familiar o amic?

-Registre domiciliari. Els drets a què fem referència estan recollits en la llei d'Enjudiciament Criminal (des de l'article 569 fins al 575).

Si et detenen al teu domicili, la detenció sol anar acompanyada, normalment, d'un registre domiciliari. En aquesta situació tens els drets següents:

-A la presentació de l'ordre judicial per al registre. En aquesta ordre ha de figurar-hi el nom i la signatura del jutge que autoritza el registre, el teu nom i la direcció del teu domicili. Si no te l'ensenyen et pots negar que l'esmentat registre es realitzi.

-A la teva presència durant el registre o la d'algú en qui tu deleguis.

-A la presència de com a mínim dos testimonis.

-A la signatura de l'acta després de la seva lectura -feta pel policia que se n'encarrega-, on han de constar també, a més de la teva signatura, la dels testimonis i la de l'esmentat policia.

A més a més, és molt important que estiguis atent a les qüestions següents:

-Vigila el registre i assegura't que consti en acta tot el que s'emportin.

-Controla'n la duració des de l'inici fins al final.

-Si el registre es produeix de forma irregular, pots exigir que consti en acta i denunciar-ho posteriorment al jutge.

En cas que el registre es produeixi per motius relacionats amb el que anomenen lluita «antiterrorista», la policia no té l'obligació de presentar una ordre judicial de registre i en té prou de comunicar-ho al jutge en el termini de vint-i-quatre hores. Continuen vigents, però, la resta dels drets esmentats per al cas de registre domiciliari.

-Tipus de detenció. En cas que siguis detingut, has de tenir en compte que la detenció pot ser de dos tipus: o bé es tracta d'una detenció ordinària, o bé es tracta d'una detenció relacionada amb l'activitat de «bandes i grups armats», raó per la qual t'aplicaran la legislació mal anomenada «antiterrorista» (terrorista a partir d'ara).

Quins drets pots reclamar en cadascun dels casos?

a) **Detenció ordinària.** Els drets que a continuació assenyallem estan recollits en l'article 520 de la llei d'Enjudiciament Criminal. En cas que se't detingui en aplicació de la legislació ordinària, aquesta no pot prorrogar-se per més de tres dies, i tens dret:

-A la presentació de l'ordre de detenció. Això és l'habitual, tot i que poden produir-se detencions en què no calgui presentar aquesta ordre. Això passa en casos de detenció «in fraganti» o en casos en què hi ha elements objectius que acrediten que s'ha comès un delicte, que l'has comès tu i que existeix el perill que t'escapis. Tot i això, convé que exigeixis l'esmentada ordre. En tot cas, si no existeix aquesta ordre la policia té l'obligació d'informar de la teva detenció al jutge en el termini de vint-i-quatre hores.

-A ser informat immediatament de les raons de la teva detenció, tot especificant els fets de què se t'acusa.

-A la identificació dels agents que et detenen (número de placa).

-A comunicar-te telefònicament amb la teva família per informar-la del lloc on et trobes detingut.

-A trucar a un advocat de la teva confiança perquè estigui present quan declaris.

-A mantenir una entrevista reservada amb el teu advocat, que segurament t'indicarà si has declarat bé o malament d'acord amb la defensa dels teus drets i interessos i t'aconsellarà sobre com has de fer-ho davant del jutge, per tal de preservar els teus interessos.

b) **Detenció en aplicació de la legislació terrorista.** Si el jutge de torn autoritza que et sigui aplicada aquesta legislació, autoritza la teva comunicació fins a un termini que pot arribar fins als CINC DIES en dependències policials (la pròrroga de la detenció i la comunicació de tres a cinc dies ha de ser autoritzada igualment pel jutge). Aquesta comunicació es pot allargar fins a vuit dies més a la presó.

Si t'apliquen la legislació terrorista gran quantitat dels drets que t'assisteixen queden en suspens. Així doncs, el primer que has de fer és exigir que se't comuniqui si realment el jutge ha autoritzat la teva comunicació mitjançant la presentació del document judicial que així ho acredita. Si no te'l mostren pots exigir automàticament el respecte de tots els drets que hem assenyalat en l'apartat on parlàvem de la detenció ordinària.

El mateix passa amb la pròrroga de la detenció i/o comunicació a partir de les setanta-dues hores. En cas de que se't prorrogui tens dret a exigir que se't mostri el document judicial que així ho autoritza.

Els drets que en virtut d'aquesta legislació queden en suspens són els següents:

-No tens dret a la trucada telefònica per informar del lloc on et trobes detingut.

-No tens dret a exigir la presència d'un advocat de la teva confiança. En principi, l'únic que et pot assistir en la declaració (policial i judicial) és un advocat d'ofici. Depèn de les circumstàncies i dels casos, en la declaració judicial el jutge pot permetre que siguis assistit per un advocat designat per tu o per la teva família. Per això, és convenient que la teva família avisi un advocat de confiança per si el jutge n'autoritza la presència durant la declaració judicial.

-No tens dret a l'entrevista reservada amb l'advocat perquè t'assessori.

Tots els altres drets recollits en el capítol referent a la detenció ordinària resten vigents.

-Declaració davant de la policia. Els drets que exposem estan recollits en l'article 17.3 de la Constitució espanyola i en l'article 520 de la llei d'Enjudiciament Criminal.

El primer que ha de quedar ben clar és que tens dret a no declarar, a no declarar en contra teva o a declarar negativament les preguntes que se't formulin. Sabent que és difícil no obrir la boca durant tots els interrogatoris a què solen ser sotmesos els/les detinguts/des -i que sense la presència d'un advocat són il·legals-, volem recordar que la declaració fonamental i l'única que té valor davant el jutge és la declaració davant de la policia en presència de l'advocat. No té cap valor jurídic el que hagi pogut dir o assumir obligat per la policia i que no hagi estat ratificat davant un advocat.

En cas que siguis víctima d'una detenció ordinària, ja hem assenyalat que tens dret a la presència d'un advocat de confiança. A més a més, tens dret:

-A fer la teva declaració en català.

-A dictar la declaració que vols fer.

-A llegir-la abans de ser signada.

-A exigir la rectificació de la declaració si no et convenç.

En cas que la detenció es produeixi en aplicació de la legislació terrorista, perds el dret a ser assistit durant la declaració policial per un advocat de la teva confiança. En el seu lloc, però, t'assistirà un advocat d'ofici. (Cal tenir en compte que aquest advocat d'ofici tendeix a tenir una actitud d'indiferència cap al/la detingut/da i el seu estat físic o psíquic; de vegades fins i tot manté certa connivència amb els cossos repressius. Per tant, en general no cal esperar-ne res.) Es mantenen, a més a més, la resta dels drets abans esmentats.

En el moment de declarar davant de la policia en presència de l'advocat d'ofici, recorda i posa en pràctica els consells següents:

-Exigeix que l'advocat s'identifiqui ensenyant-te el seu carnet professional per evitar que la policia es munti una declaració fantasma, en què un policia ocupi el lloc de

l'advocat. Aquesta fórmula ha estat emprada per la policia més d'un cop per «comprovar» l'actitud del/la detingut/da davant la posterior declaració.

-La presència comprovada de l'advocat d'ofici és una bona oportunitat per fer constar la teva negativa a declarar, per declarar amb un «no responc» a totes les preguntes que se't formulin o per limitar-te a explicar si has estat torturat o vexat, tot plantejant a l'advocat que t'assisteixi que presenti un *Habeas Corpus* davant el jutge que ha autoritzat la teva detenció i assenyalant que tan sols pretens declarar davant del jutge. Aquest fet pot ser de gran importància per demostrar davant del jutge o en posterior denúncia judicial que les «noves» declaracions policials han estat tretes contra la teva voluntat. Aquestes «noves» declaracions poden obeir al fet que la policia no hagi quedat satisfeta amb la teva primera declaració i, després de noves sessions de tortura, pretengui aconseguir declaracions autoinculpatòries.

Tant en els casos de detenció ordinària com en els casos de detenció en aplicació de la legislació terrorista, en la declaració hauran de constar íntegrament tant les preguntes com les respostes.

Quan declaries davant de la policia, és molt important que comprovis que en el full o fulls de declaració no hi ha espais en blanc que permetin «afegir» coses que tu no has declarat. No seria la primera vegada que un/a detingut/da rep un ensurt de mort en comprovar que en la seva declaració hi ha coses que no havia declarat. En cas que existeixin els esmentats espais, exigeix que la declaració es torni a redactar o col·loca la teva signatura a tots els espais en blanc que vegis. Signa, així mateix, sota la darrera línia de la teva declaració (no deixis cap espai entre la teva signatura i el text) i també als marges. No et tallis i recorda que d'això en pot dependre el teu futur.

-La tortura i els seus mètodes. Després de llegir tot l'anterior, sereu molts i moltes els i les qui esteu llegint aquest text amb cert nivell d'escepticisme, ja que per desgràcia una cosa són els drets que estan recollits en les lleis i una altra de molt diferent és la realitat. I si ja és difícil reclamar el respecte dels drets de cadascú al carrer, més difícil encara resulta a comissaria, sobretot si tenim en compte l'extensió i la brutalitat que comporta la tortura.

Una realitat, la de la tortura, que afecta no només les persones directament torturades, sinó qualsevol detingut/da, que comprèn ràpidament (i així li ho recordaran constantment els qui el detenen) que ell és una nova víctima potencial de tot tipus de pràctiques de tortura.

Tot això és cert, i no és fàcil descriure el terror que se sent quan un es troba total i absolutament indefens a mans dels qui tantes salvatjades han comès, i estan disposats a cometre. Tanmateix, considerem molt important que deixem d'imaginar-nos a nosaltres mateixos com a pures víctimes passives davant la tortura. Considerem molt important que comencem a enfrontar-nos a la tortura exigint els nostres drets. Serà dur, però no ho serà més que si ens hi sotmetem passivament.

Per això, abans de res cal conèixer què et poden fer, i si bé no farem aquí un repàs a les diferents pràctiques de tortura existents (la bossa, l'aïllament, els elèctrodes, les flexions continuades, l'alteració constant del son, la permanència dempeus i sense dormir durant moltes hores, els cops a determinades parts del cos, drogues...), si intentarem reflectir quin serà el comportament dels torturadors a l'interior de quarters, casernes i comissaries, quina mecànica utilitzaran, etc.

a) **Els interrogatoris.** L'interrogatori policial s'ha de fer sempre en presència d'un advocat, el de la teva confiança o el d'ofici, segons els casos. Tot i així, la realitat és que la presència de l'advocat es produeix únicament durant la declaració policial o judicial. Els «interrogatoris» tenen com a objectiu trencar-te físicament i psíquicament perquè facis la declaració que ells volen.

Intentaran que et sentis totalment aïllat del món, que oblidis que al carrer són molts els qui s'interessen per tu. Pretendran fer-te sentir una profunda sensació d'inferioritat, d'indefensió i de culpabilitat.

Intentaran fer-te creure que «ho saben tot», independentment del fet que això que diuen saber sigui cert o sigui fals. Et diran que hi ha altres companys/es detinguts/des que ja han «cantado», que no siguis ximple, que els altres s'han estalviat la tortura perquè han parlat abans, etc. En la gran majoria dels casos sol ser tot fals, i en tot cas que t'ho demostrin ells. Tu no has de demostrar res, ni justificar res;, són ells els qui han de provar les seves acusacions i, sobretot, són ells els qui volen que t'autoinculpis. Et diran que diguis quelcom («dime algo»), que amb això et deixaran en pau. És fals, aquest «algo» per a l'únic que serveix és per donar-los un fil del qual estirar i estirar, no pas per aturar la tortura.

És fonamental que intentis mantenir el teu estat d'ànim, que recordis que al carrer t'hi espera molta gent i que, a tot estirar, són cinc dies. Cinc dies dels quals depenen el teu futur, potser de molts anys.

b) **El policia «bo».** Son moltíssimes les persones detingudes que expliquen que enmig de la més brutal tortura s'han trobat amb el policia que va de bo. Normalment és aquest el qui t'aconsella declarar perquè els altres no continuïn torturant-te. És el que sol dir-te que companys o amics, normalment afectivament vinculats a tu, poden ser detinguts i torturats per la teva tossuderia. És aquest el que indirectament ens amenaça amb noves brutalitats, que, per descomptat, cometran els altres si no declarem el que el policia bo t'aconsella que «declaris».

Pot resultar fàcil caure en la temptació de refugiar-nos en la figura d'aquest policia enmig de la brutalitat que ens envolta, però recorda que això no és res més que una tècnica d'interrogatori i que el qui amb tu fa de bo, potser ha destrossat un/a altre/e company/a. En tot cas, aquest policia persegueix els mateixos objectius que els altres: buscar la teva perdició i una declaració que els satisfaci.

c) Com actuar?

- No donis credibilitat a res del que et puguin dir els policies.
- Intenta no perdre el control de la realitat i de la situació en què et trobes.
- Intenta parlar el mínim possible.
- Intenta no perdre la noció del temps.
- Recorda que en cinc dies et pots estar jugant molts anys.
- Intenta no menjar ni beure per evitar que et puguin ser administrades drogues.
- No mostris febleses personals, ja que els dona les pistes perquè s'hi rabegin.
- Recorda que en la declaració policial davant l'advocat tens dret a no declarar i que és aquesta l'única que té valor jurídic.

-El metge forense. Al llarg de la teva detenció és probable que, o bé tots els dies, o bé durant alguns dels dies durant els quals romanguis detingut, rebis la visita d'un metge forense. En aquest cas, el primer que has de fer és sol·licitar que acrediti documentalment la seva identitat. Un cop comprovat això, és convenient que li denunciï les tortures o els maltractaments físics o psíquics a què hagis estat sotmès.

Si tens senyals, ensenya'ls-hi i assegura't que el que denunciï consta a l'informe que aquest metge redacta.

És probable que la policia t'amenaci amb tota mena de represàlies si denunciï davant d'aquest metge la tortura soferta. Davant d'això, recorda que el tracte que rebis a comissaria no depèn que et sotmetis o no als capricis dels teus torturadors, sinó de la seva voluntat. Així com «dir-los res» és, de fet, ajudar-los a concretar més els objectius que persegueixen amb la tortura, no denunciar què t'està passant davant del metge forense serveix per assegurar, encara més, la seva impunitat. Més encara, una denúncia davant del metge forense pot servir perquè s'aturin les tortures i, en tot cas, sempre serveixen per reforçar la denúncia de tortura tant a l'Audiència Nacional com en una posterior denúncia judicial.

-La declaració judicial. Els drets que exposem estan recollits a l'article 17.3 de la Constitució espanyola i al 520 de la Llei d'Enjudiciament Criminal.

Si ets víctima d'una detenció ordinària prestaràs declaració davant del jutge natural, que és el jutge competent en el lloc on s'han desenvolupat els suposats fets delictius i és el que es troba de guàrdia quan es produeixen.

Si la detenció es produeix en aplicació de la legislació terrorista ho hauràs de fer a l'Audiència Nacional a Madrid.

En aquest segon cas, el jutge que et toca et comunicarà que et trobes a l'Audiència Nacional, identificarà el fiscal i l'advocat i et llegirà els teus drets, entre els quals s'inclou el dret a no declarar.

Encara que et sembli increïble, l'advocat que t'assisteix no pot parlar amb tu fins que declaries davant del jutge, perquè encara continues en situació d'incomunicació.

Si has declarat davant de la policia, el jutge et preguntarà si et ratifiques en la teva declaració. En aquest moment recorda que la declaració judicial té molt més valor que no pas la policial i que aquella preval sobre aquesta. És el moment de negar qualsevol declaració policial autoinculpatòria que t'hagi estat extreta a la caserna o a la comissaria.

Recorda que, tot i que la policia et digui el contrari, un cop posat a disposició judicial no et poden tornar a portar a comissaria i que en aquest moment t'estàs jugant novament el futur. Recorda que la negació davant del jutge d'una declaració autoinculpatòria és la major i millor garantia per recuperar la llibertat.

Un darrer consell en relació amb la declaració davant del jutge: no baixis la guàrdia: Recorda que malgrat que ja hagis abandonat la comissaria, encara no estàs en llibertat i que davant del jutge tens el mateix dret a no declarar i a no fer-ho en contra teva. No et deixis ensarronar per maniobres del tipus «tranquilo que vas a la calle, pero cuéntame esto o lo otro. Reconoce esto o lo otro». No seria la primera vegada que per la il·lusió de veure a prop la sortida de l'infern que s'ha viscut es reconeguessin coses que després et porten a la presó.

Fonamental: si t'han torturat o maltractat, no deixis de denunciar-ho mai davant del jutge. Si tens senyals, ensenya'ls-hi, encara que el jutge no en vulgui saber res (com passa sovint).

-La denúncia judicial. Ja hem assenyalat que és fonamental que denunciïs la tortura en la declaració policial, davant del metge forense i davant el jutge (natural o de l'Audiència Nacional). Tot i així, tenint en compte sobretot l'actitud de fer-se l'orni que els jutges de l'Audiència Nacional mantenen davant la tortura, cal interposar una denúncia judicial davant el Jutjat d'Instrucció competent. El Jutjat competent és aquell que està de guàrdia en el dia i lloc en què es van produir els fets. Tot i així, la denúncia la pots interposar en el jutjat de la teva província perquè després aquest la trameti al jutjat competent.

Aquesta denúncia la pots fer tu mateix en companyia del teu advocat, amb posterioritat a la teva posada en llibertat.

En cas que ingressis a la presó, també pots portar a terme aquesta denúncia, mitjançant una instància en què constin els fets, que enviaràs al jutge competent.

-Què pot fer el familiar o amic? A més dels aspectes assenyalats en relació amb el registre domiciliari, davant qualsevol tipus de detenció és fonamental el comportament dels familiars o amics. El primer que cal fer és fer pública aquesta detenció i posar-se en contacte amb un advocat de confiança.

Si la detenció és de tipus ordinari, la família pot exigir que se li comuniqui el lloc on serà conduït el detingut. Si s'ha fet la detenció en aplicació de la llei terrorista, les possibilitats són menors, donat que la policia no té l'obligació de comunicar el lloc on es troba el detingut. De tota manera, convé insistir davant el Govern Civil, la comandància o comissaria de la Guàrdia Civil, Policia Nacional o Mossos d'Esquadra -segons quin sigui el cos que hagi efectuat la detenció-, interessant-se per l'estat i la situació del detingut.

Un altre moment que pot ser de gran ajut per al detingut és cridar per animar el detingut quan aquest entra a l'Audiència Nacional. Després d'uns dies enmig de bàrbars, aquestes paraules poden ser reconfortants. Es pot aprofitar aquest moment per recordar-li al detingut que ho negui tot davant el jutge.

Apèndix 1

Com podem aparèixer a l'espai comunicatiu de l'adversari (alguns consells)⁴

-Millor la qualitat que la quantitat

Alguns moviments socials estan ofuscats per aparèixer, aparèixer, aparèixer... Els és igual el com i en quin context. És un gran error. La comunicació només és una eina de treball. Pot ser molt efectiva si la gestionem amb ordre i dignitat.

-Planificar bé el contingut de l'aparició

N'hi ha prou amb un parell o tres idees -si són realment innovadores i estan realment ben desenvolupades i estructurades- per fer una roda de premsa. Davant la fosca i pesada retòrica, sempre és millor un llenguatge clar i comprensible. També s'han d'utilitzar amb compte els qualificatius i complements, ja que són com els antibiòtics: com més s'usen menys efectes tenen. Els textos hiperideologitzats podran ser molt coherents per convèncer aquells que ja ho estan, però difícilment provocaran la curiositat o l'interès entre la gent. Simplicitat i coherència d'arguments, aquestes són les claus.

-Ser optimistes

Els plantejaments optimistes sempre han estat més atractius que els pessimistes. S'ha d'evitar el victimisme barat. Sovint s'haurà de denunciar i condemnar, però sempre s'han d'oferir alternatives; aquest és el camí per aconseguir la credibilitat. Altrament, el perill d'enfonsar-nos en la cultura del pessimisme.

-Ser pedagògics

Si s'han d'explicar idees difícils o complicades, convé usar exemples mitjançant sistemes audiovisuals. En definitiva, facilitar la tasca del periodista.

-Naturalitat i tranquil·litat

Aquests són els millors antídots davant dels periodistes rabiosos, agressius i provocadors, sobretot a la televisió.

Cal crear fets informatius que parlin per ells mateixos. Les rodes de premsa decauen: tant perquè des del punt de vista de la imatge són estèrils, com perquè sovint no té prou justificació. Davant d'això s'han de crear fets que parlin sols, després d'haver-nos assegurat la presència dels mitjans informatius.

-La comunicació no oral és tan important com l'oral

Els ritmes, harmonies i entonacions del nostre discurs tenen una importància fonamental, així com la nostra postura (estàtica o dinàmica), comportament (agradable o desagradable), forma de mirar (és preferible el contacte visual a mirar de reüll) i l'aspecte mateix (conjuguar la comoditat amb la forma de ser de cadascú). Cal anar de plantejaments concrets a plantejaments generals.

-S'ha d'anar directe al gra.

No es pot divagar i desviar-se del tema buscant bastir o arrodonir el discurs.

⁴ Aquest text és la traducció parcial d'un text del professor de la UPB Txema Ramírez de la Piscina.

Apèndix 2

Informàtica i seguretat⁵

Com fer desaparèixer els arxius informàtics?

L'ús generalitzat dels ordinadors personals com a eina de treball facilita enormement les tasques a l'hora de redactar escrits, escriure cartes o dissenyar cartells. Un dels principals perills d'aquestes màquines te a veure amb el registre de dades, perquè la informació no desapareix del tot. Quan enviem un document a la paperera de reciclatge i la buidem, en principi s'elimina, fins al punt que si usem el cercador, l'ordinador no la troba.

El problema rau en el fet que a aquest arxiu només se li treu la capçalera, que és la que fa d'enllaç amb el text real, però no s'esborra l'arxiu complet, de manera que, escorcollant en l'interior de l'ordinador, qualsevol expert podria aconseguir el document íntegre.

A més, existeixen a la xarxa programes especials com el *Tiramisú* o el *Recovered Files* que faciliten la tasca als curiosos, ja que poden recuperar d'una forma instantània els arxius que creïem destruïts.

Hi ha diverses formes de treballar segur, usant l'ordinador només com a eina per introduir dades i després guardar-les en disquets, però mai al disc dur. Per a això, hem d'escriure el text en qualsevol editor i, quan acabem, el seleccionem i el copiem. Sense posar-hi nom o etiqueta, l'enganxem directament a un disquet de 3 1/2 polzades (a l'administrador d'arxius, per exemple). Després hem de tancar l'editor i, quan preguntem si volem guardar l'arxiu, seleccionarem «No». A partir d'aquí, operacions com afegir text o imprimir, les farem des del disquet, no pas des del disc dur.

Per eliminar la informació dels disquets cal, o bé destruir-los físicament, o bé escriure damunt de l'arxiu antic alguna informació nova (matxucar les antigues dades), ja que en formatar el disquet passa com amb el disc dur: només s'esborra la capçalera i seria possible de recuperar la informació.

Una altra possibilitat és usar eines que esborren completament els arxius, com ara l'opció «Wipe» que porta el programa d'enciptació PGP o el programa *Sure Delete*, que són fàcils de trobar a qualsevol pàgina de Internet que permeti descàrregues d'utilitats gratuïtes. D'aquesta manera, l'arxiu queda esborrat totalment i només s'ha de vigilar els arxius «.tmp» que poden restar si es penja l'ordinador amb un fitxer obert i les còpies de seguretat d'extensió «.bak» que els editors de text solen fer per defecte. Hem de deshabilitar aquesta opció i destruir totes les còpies de seguretat de textos que hi hagi.

Una altra font d'informació que amb prou feines es comprova és la carpeta «Temp» del directori Windows, on s'acumulen molts arxius que no es destrueixen.

Moltes vegades no tenir cura d'aspectes tan importants com aquests pot provocar grans disgustos, per la qual cosa cal seguir unes estrictes mesures de precaució i control de tot el que s'escriu. Una altra de les opcions és comprar per poc de diners discos durs extraïbles, gràcies als quals pots endur-te a casa totes les dades que desitges protegir.

També hi ha la possibilitat d'enciptar tots els arxius o el disc sencer amb alguna eina específica com PGP o algun altre programa de xifrat, i assegurar-nos de recordar la clau o escriure-la en un lloc segur, ja que si l'oblidem no podrem tornar a recuperar la informació.

Compte amb les ofertes d'Internet!

En els últims mesos s'estan multiplicant les ofertes de diferents operadores i servidors (com Telefónica amb Teleline-Terra, Retevisión amb Alehop i Jazztel amb

⁵ Els textos d'aquest apèndix procedeixen de la revista *Ardi Beltza*.

Jazzfree), que ofereixen connexions a Internet gratuïtes. Però en aquestes ofertes hi ha gat amagat. Aquests servidors no garanteixen la confidencialitat, ans al contrari: la connexió és gratis a canvi que puguin usar les nostres «dades de tràfic» per a fins publicitaris. A més, segons han confirmat fonts del Grup de Delictes d'Alta Tecnologia (GDAT) de la Guàrdia Civil, es tracta de companyies que cooperen amb la Policia i sistemes de vigilància i intel·ligència en general (pla Enfopol inclòs) per facilitar interceptacions, la qual cosa no succeeix amb altres sistemes alternatius, independents.

Tot i no cobrar res per la connexió, el negoci és clar. Es regala l'accés a la xarxa com una fórmula per encaminar els usuaris a les seves xarxes; i continuen tenint ingressos per tràfic (telefonades), i comissions per transaccions comercials i publicitat.

Fonts del GDAT han explicat que «per a la intervenció de comunicacions electròniques, si es pot comptar amb el proveïdor d'Internet és més fàcil. Si no, hi ha moltes dificultats tècniques. En el cas dels servidors comercials (Telefónica, Retevisión i Jazztel, entre d'altres), sí que s'hi pot comptar. Però s'ha vist que els petits sí que en donen, de problemes».

En un mitjà en què, de moment, no hi ha gairebé res regulat, fins i tot quan hi ha una ordre judicial es depèn molt de la col·laboració del servidor.

Per exemple, no hi ha normes legals sobre quant de temps han de guardar-se els logs de connexió per a un procediment penal en cas que hi hagi un problema. Depèn totalment del servidor portar un control de tots els accessos de tots els usuaris que s'han connectat a Internet, arxivar-los i facilitar-los o no a la Policia o al jutge si suposen que s'ha estat duent a terme una activitat delictiva, que no és necessàriament narcotràfic o pornografia infantil. Podria tractar-se, entre moltes altres coses, d'allò que en mitjans policials es considera «apologia del terrorisme», de campanyes per convocar manifestacions il·legals, o de la difusió de continguts que atempten contra l'honor d'empresaris o polítics corruptes.

La Guardia Civil assegura que la majoria dels servidors comercials hi col·laboren de forma espontània. Però si no ho fan, les autoritats tenen mitjans per a pressionar-los. Segons fonts de la GDAT, «quan es té coneixement d'un fet delictiu, si es posa de manifest que un proveïdor no coopera, que d'alguna forma intenta eludir-lo, llavors es pot veure una connivència amb la persona que està difonent informació presumptament il·legal. En aquest cas se'l podria considerar, si més no parcialment, responsable dels continguts, i podria ser processat».

Però aquesta pressió no és suficient en determinats casos. Per això, per tal de facilitar encara més les tasques policials, des de la visita de l'aleshores ministre de Justícia i Interior, Juan Alberto Belloch, a Washington, el 1995, es va posar en marxa un pla dirigit per experts de l'FBI, l'organisme policial més avançat del món en aquest camp. Seguint les línies bàsiques d'aquest pla, es va crear el Grup de Delictes d'Alta Tecnologia de la Policia Judicial, amb funcionaris especialitzats en xarxes informàtiques, el 1996. I el 1998 es va dictar la Llei General de Telecomunicacions, amb un polèmic article 52: «Es podrà imposar l'obligació de notificar bé a un òrgan de l'Administració General de l'Estat o a un organisme públic, els algorismes o qualsevol procediment de xifrat utilitzat, a efectes del seu control...», la qual cosa permet el dipòsit centralitzat de claus.

Poc després, el 7 de maig de 1999, el parlament europeu va aprovar la resolució del Consell sobre interceptació legal de comunicacions, més conegut com a pla Enfopol (Enforcement-Police [Policia de Reforç]), encara que el Comitè pro Drets Humans hi havia votat en contra, perquè considerava que atemptava contra la intimitat. Enfopol és fonamentalment un acord de requisits tècnics perquè les operadores adequin els seus sistemes davant d'eventuals demandes de «punxades» per part de la policia, sense que l'usuari se n'adoni.

Encara que teòricament s'han de fer amb autorització judicial, en la Resolució europea s'eludeix aclarir-ho explícitament, i si la intervenció no és perceptible, difícilment podrà haver-hi garanties. A l'Estat espanyol sembla que Telefónica i altres operadors ja estan preparats, però cap d'aquests està disposat a confirmar-ho. Consultats sobre el tema, Terra, Alehop i Jazzfree s'han negat en rotund a respondre. De tota manera, de moment, la Resolució no s'aplica a l'Estat espanyol.

Echelon: el Gran Germà vigila

Però Enfopol no és pas l'únic perill per a les nostres llibertats. El Gran Germà vigila la xarxa també des d'altres fronts. Per contrarestar les reduccions de contractes militars que van començar a la dècada dels 80, les empreses nord-americanes d'informàtica i electrònica van començar a expandir-se a nous mercats, al seu país i a l'estranger, amb equips ideats en un principi per a finalitats militars.

Empreses com E Systems, *Electronic Data Systems* i *Texas Instruments* venen sistemes informàtics avançats i equips de vigilància a governs estatals i locals, que els utilitzen per a funcions policials i d'intel·ligència.

Gràcies a aquesta expansió tecnològica, estan en marxa actualment diversos sistemes globals de vigilància que faciliten la supervisió massiva de totes les telecomunicacions (telefòniques, correu electrònic, fax...). El més conegut de tots, malgrat el secretisme que l'ha envoltat sempre, és Echelon. Oficialment ningú en reconeixia l'existència, fins que el mes de gener del 2000 en va aparèixer a Internet la primera prova tangible, en documents desclassificats de la nord-americana Agència de Seguretat Nacional (National Security Agency [NSA]) que feien referència al «desplegament d'unitats d'Echelon».

Aquest sistema de vigilància s'estén per tot el món i constitueix un sistema orientat sobre tots els satèl·lits Intelsat que s'utilitzen per a les comunicacions. Funciona interceptant de forma indiscriminada grans quantitats de comunicacions, per seleccionar posteriorment el que és útil mitjançant l'ús d'ajudes d'intel·ligència artificial a la recerca de paraules clau (revolució, ETA, manifestació...). Suposadament, l'Estat espanyol aporta dades des d'una base militar pròxima a Girona.

Segons fonts del GDAT, «els grups que es dediquen a la investigació de bandes organitzades de grups terroristes realitzen aquest tipus de recerques indiscriminades». Tot i això, d'Echelon en concret no en volen dir res, i només admeten el rastreig a les fonts «obertes» d'Internet.

Per realitzar vigilància menys sofisticada i més puntual, la clau consisteix a poder accedir a les «dades de tràfic» d'un usuari concret que estigui sota sospita; és a dir, tota la informació sobre els seus moviments a la xarxa (quins llocs ha visitat, en quins apartats ha demanat més informació, amb quines direccions de correu electrònic manté un contacte habitual, etc.). Però per controlar això no cal Echelon. De fet, en els nous contractes de Telefónica, Retevisión i Jazztel, el client dona explícitament el seu consentiment perquè la companyia pugui fer ús d'aquesta informació a fi de remetre-li publicitat de tercers d'acord amb els WWW que visiti. Qui impedeix, doncs, que s'usin per a altres finalitats?

Apèndix 3

Diferents tipus d'intervenció mediàtica i programació concreta en la qual es pot intervenir

Analitzem ara amb detall els diferents tipus d'intervenció mediàtica:

-Les **cartes al director** estan molt controlades, però no cal caure en l'abandonisme en aquest terreny.

-Pel que fa a les **trucades a la televisió**, cal dir que hi ha pocs espais que permetin el contacte directe amb el televident. En canvi, en determinats programes es pot fer arribar la nostra opinió a través del correu electrònic. El programa de TV3 *Bon dia, Catalunya* (de 9.00 a 10.00 h) hauria de ser un objectiu prioritari dels nostres correus.

-Les **trucades a la ràdio** són el mitjà més efectiu que tenim al nostre abast per incidir en la ciutadania. Tant Catalunya Ràdio com ComRàdio o Ona catalana tenen espais en què l'oient pot dir-hi la seva. Evidentment no cal fer-s'hi gaires il·lusions, ja que en general hi ha poc temps i en alguns d'aquests programes hi ha filtres rigorosos. Tanmateix, no s'han de desaprofitar les oportunitats que ofereixen.

Els programes en què caldria incidir són els següents (entre parèntesis hi ha l'horari en què normalment hi ha una tertúlia i els oients poden trucar-hi):

-**El Matí** (Catalunya Ràdio, de 9:00 a 10:00 h, tel. 93 201 74 74). És el programa més escoltat a Catalunya, però hi ha un filtratge rigorós de les trucades. Per tant, quan et demanen de què vols parlar, cal anar amb molt de compte amb el que es diu. A més, els tertulians que hi participen són en general infectes.

-**Versió Original** (Catalunya Ràdio, de 16:00 a 19:00 h, tel. 93 201 74 74). De vegades, a la primera hora (de 16:00 a 17:00 h), s'aborda un tema d'actualitat i s'obren els telèfons cap al final d'aquesta primera hora de programa.

-**Catalunya Nit** (Catalunya Ràdio, de 22:30 a 23:30 h, tel. 93 201 74 74). En aquest programa no es filtren les trucades i a la tertúlia hi participen persones properes a l'independentisme. Per tant, el context és favorable de vegades als nostres posicionaments polítics. Per exemple, de vegades en JM Terricabras o en Vicent Partal han fet crítiques ferotges a la Llei Antiterrorista o l'Audiència Nacional i després no hi ha hagut cap persona de l'àmbit de l'independentisme que hi hagi trucat per corroborar aquestes afirmacions o aportar-hi més dades.

-**La Nit (ComRàdio)**, de 22:30 a 24:00 h, tel. 93 508 08 08). Es tracta d'una tertúlia amb polítics, en què l'oient acaba dialogant-hi sobre un parell de temes que es proposen en començar el programa. La veritat és que no serveix de res parlar amb aquests polítics professionals perquè t'etziben el seu discurs preparat diguis el que diguis. L'avantatge del programa és que et donen temps per exposar els teus arguments. Per tant, tot i l'inconvenient esmentat, és un espai que no cal menysprear.

-**Les Nits amb Ester Cerdans (ComRàdio)**, de 1:00 a 3:00 h, tel. 93 508 08 08). És el programa més lliure que hi ha, ja que pots parlar del tema que vulguis i et deixen temps per exposar els teus arguments (uns cinc minuts o més).